

ELŐFIZETÉS

HELYSEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hetben postai ar. egyszer 30 fill.
minden következéskor 10 fill.

NYILVÁRTÁRI AR. 10 FILL.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, május 4.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezetők: A sajtóankét.
A kulturpalota helye.
Képviselő és képményespró.
Párisi divatlevél.
Vadák a románság ellen.
A pesti ur.
Forster Géza — öngyilkos.
Az asszony bűje.
Botrány az éjszakában.
Amiről beszélnek.
A heves tűzerkapitány.
A budapesti árviz.
Derschattának igaza van!
Tárca: Miliókról.

A sajtóankét.

Arad, május 3.

Ma kezdődött meg a fővárosban a sajtótörvények reformját tárgyaló ankét. Polónyi Géza, a köröskényi remete nemes elvonultságában élvezti torzszülött gyermekének, a sajtó megrendszabályozásának talpraállását. S amíg az ankéten komoly arccal tárgyalják az újságírók által felvetett eszméket: a reakció örömmünnepet ül. Gondoskodás történt róla, hogy az újságíróknak ne legyen igazuk: az ankétre meghívottaknak elenyésző kis része hivatalos újságíró. El lehetünk készülve reá, hogy Günther Antal, a volt újságíró mosolygós arccal fogja a sajtót fojtogató törvényeket paragrafusba szedni. Preventív intézkedések, azok nem lesznek. De lesz olyan törvény, amely belefojtja a szabad vélemény nyilvánítását azokba, akik hírlapírói hivatásuk tudatában nem hajtják meg föltétlenül fejüket a politika, a születés és a vagyon hatalmasságai előtt.

A sajtóankéten bizonyára nem fog eszébe jutni a kormány álláspontját védelmezőknek, hogy idézzék Apponyi Albert grófot, aki most 12 esztendeje az esküdtszék elé tartozó sajtóvétségek tárgyalása alkalmából a következőket mondotta:

„Minden vétség, minden cselekmény megváltoztatja természetét azáltal, hogy sajtó útján követték el, mert ezáltal belevonatik abba a nagy eszméáramlatba, melyet a sajtó közvetíteni hivatva van. Ezáltal egyik megnyilvánulásává válik ama nagy közfunkciónak, lehet rossz, lehet hibás, lehet helyes, lehet üdvös, lehet kárhóztos megnyilvánulásává, ezt az esetek minéműsége szerint kell megítélni, de bele van dobva a nagy tengerbe és annak a tengernek és nem az izolált vízcsappoknak törvényei szerint kell azt megítélni.

Most arról van szó, hogy megrendszabályozzák a tengert, mert néhány cseppnyi piszkos víz is keveredett hullámaiba. És senkinek nem jut eszébe, hogy a sajtót a tenger törvényei szerint ítélje meg.

A piszkos vízcsapp! Szinte hihetetlen,

hogy a statáriumot kívánóknak ez fájna. Nem. Fáj nekik az, hogy a sajtó bírál, véleményt nyilvánít, reámutat a ríktó következetlenségekre. Fáj az igazság, tehát azon a réven támadnak, hogy bántja őket a hazugság.

Mi, újságírók legjobban tudjuk és legkészségesebben ismerjük el, hogy a sajtónak vannak kinövésai. Készséggel nyújtunk segédkezet azoknak irtásában. Ime: szigorú szervezetet, újságírói kamarákat kívánunk, hogy a nyomdafesték zugirásait kiközösítsük, hogy megtorolhassunk minden olyan vétséget, amely a kar tisztességének rovására megy. A felelősség kiterjesztése ellen nincs kifogásunk; a büntetések szigorítása ellen nem emelünk szót. De veszedelmet, nemzeti veszedelmet látunk abban, ha a toll emberei fölött statáriális eljárást akar gyakorolni a hatalom, ha a magánjogi felelősséget ki akarják mondani azokra az újságírókra is, akik talán meggyőződésük ellenére, a kenyérért kötelesek a kiadók utasításait követni, ha a sajtóvétségek ismétlődése esetén a lap megjelenésének betiltása következhetik.

Büntető paragrafusokkal még sehol és soha nem sikerült a tisztességet megvédeni. Az egyedüli mód, amelylyel a sajtó minden kinövését orvosolni lehetne: az újságírói kamarák felállítása lenne. Ez biztosítana, hogy éretlen emberek nem élnek vissza a toll hatalmával. Kiküszöbölné az újságírók soraiból az oda nem való elemet, lehetetlenné tenné a revolversurnalisztákat, öröködnék a sajtó tisztasága fölött. De ez a jövő zenéje. Magyarországon még a „javító büntetések” koránál tartunk. A büntetőtörvénykönyv kibővül néhány szakasszal, és azok, akik most is csak szégyenei a tisztességes sajtónak, gondoskodni fognak a paragrafusok megkerülésén.

Ilyen auspiciumokkal indul meg a sajtóreformok tárgyalása. A további auspiciumok pedig: egy ázsiai törvényjavaslat és a szavazógép örömteli működése. A Ház örömmel és kéjjel szavazza meg a sajtó nyakára a hurkot, és reakciós ujongásában megelégedezik róla, hogy volta-képen a gondolat szabadságát és a leg-erősebb alkotmánybiztosítékot törte le.

Lehetne arról vitatkozni, hogy ha Magyarország sziget volna a világ közepén, nem volna-e számára üdvös a reakciós politika — noha két eléggé jelentős szigetországnak: Angliának és Japánnak története egyebet bizonyít. De nem lehet vita tárgya, hogy a világ legközepébe ékelt magyarság büntetlenül nem vonhatja ki magát a kulturközösség kötelességei alól s hogy ennek átlátása ugyancsak kilenc százados magyar nemzeti hagyomány s éppen a magyar nemzetet és államot

annyi nyomoruságon győzedelmesen átsegített hagyományos politika. Honnan van néhány száz mai magyarnak az a bátorsága, miben gyökeredzik az az önbizalma, hogy kirobbantsa e hagyományos alapot a magyar nemzeti politika alól s arra az alapra akarja áthelyezni, melyen egész történelmünk során leggyilkosabb rossz-akaróink szervezkedtek ellenünk? Mivel jobb és megtartóbb nemzetünk számára a lelkiismeret s a sajtó szabadságának üldözése, ha nem idegen kéz suhogtatja e korbácsot, hanem a magunk keze? Tudják-e biztosítani, hogy ez a korbács mindig magyar kézben lesz majd s azzal, hogy a magyar állami és kormányzati hatalom korbács formájában suhog a magyar polgár felett, nem azt idézzük-e elő, hogy ha megvan a korbács, akad majd idegen kéz is, mely a magyar kezekből kiragadja?!

Néhány száz magyar emberről beszélünk, egyenesen a képviselőházzal; ve jogunk arra a föltevésre, hogy a nemzetközvéleménye áll a képviselő urak szörnyű reakcionáriussága mögött. Sőt inkább ez a képviselőház kötelességszegő, mandátumát fitymáló, erkölcsi jogosultságával játszó, mikor a magyar államot és kormányzatot az abszolutizmus fegyvertárából akarja felszerelni. Ezt a képviselőházat egy efféléken felháborodott és fellázadt nemzet választotta meg; ezeket a szabadságtiprás ellen való tiltakozásból küldötte fel az országgyűlésre; minden egyesük megválasztatása a közvéleménytől rásütött szégyenbélyeg a szabadságüldözés rendszerén s a mandátum, melylyel ezek az urak többségre jutottak s hatalomba kerültek, az volt, hogy intézményesen kell biztosítani a fejedelmi és kormányzati mindenhatóságtól szabad alkotmányosságot. Vajon mik ezek az intézményes biztosítékok? Csakis a vármegyék, csakis a közigazgatási bíróság? S mikor az alkotmány veszedelemben forgott: csakis ezeknek köszönhetjük, hogy megmenekült? A sajtónak nem volt ebben része s akik a magyar alkotmány megsemmisítésére törtek, ettől függetlenül s csakis magánkedvtelésből vetették magukat első sorban s legfőképp a sajtó fojtogatására?! Atmenetben élünk s a törvényhozók azt vállalták, hogy ennek rendjén biztosítékokkal erősítik az országot és rendezik az állami hatalom fegyvertárát. Ki tudja, ki tudhatja, hogy az átmenet után mi és ki következik? Hogy e fegyverek milyen kezekbe kerülnek s hogy mindegy-e akkor, hogy milyen ez a fegyvertár? S van-e joguk azoknak, akik kimondottan az ország fölszerelésére vállalkoztak, egyenesen megszegniök a vállalt köteleességüket, csakis azért, mert ők: ők, és tőlük csak nem kell félnünk?!

Ebben tévednek a nagyságos urak! Fé-
lünk tőlük és isten és ember előtt figyel-
meztetjük őket alkotmánybiztosító fogad-
kozásukra és kötelességükre. Biztosita-
nunk kell alkotmányunkat — ha mással
nem: övelük szemben.

Minden ilyen biztosítéknak pedig alap-
biztosítéka a sajtó szabadsága, — egy-
szerűen az, hogy mindenki mindent, de
mindent megirhasson s a közönség elé
vihessen, amit akar. Ha rosszat tesz vele,
ám büntessék meg érte — de utólag, — de
bíró útján! Ez a sajtó szabadsága; erre
van szükség akár a fejedelmekkel szem-
ben is és monarchikus országban meg ép-
pen; ez a szabadság a biztosítéka an-
nak, hogy alkotmányunk biztosítékai való-
ban fogantatos biztosítékok lehessenek,
mert ha nincs, aki tolvajt kiáltson, a tol-
vajok ellophatják az alkotmányt, minden
biztosítékostól aminthogy a lefolyt vál-
ságban nem a parlament, a vármegye s a
bíróóságok tartották meg az országot s
őrizték meg az alkotmányt, hanem a sajtó
állt őrt és szervezte a védelmet ez intéz-
mények megvédésére, s csakis úgy tud-
ták megmenteni az alkotmányt. A ki
az alkotmányt vármegyével és közigazga-
tási bírósággal védi, de a sajtónak be-
fogja a száját, az úgy tesz, mint aki vá-
rat épít, de az őrségét lefegyverzi és
guzsba köti. Nem mintha attól félnénk,
hogy ez a kábaság sikerülhet, s a nem-
zet nevében demagógoskodhatók el tudják
érni, amit a király nevében demagógosko-
dók nem tudtak: a sajtó megfojtását, az
ország szabadságainak megnyirbálását. De
mégis reszketünk: nem ezeknek az urak-
nak szándékától és erejétől, hanem a
művelt világ haragos indulatától, ha a
magyar nemzetet ezzel a képviselőházzal,
a magyar nemzeti eszmét ennek eszmevi-
lágával találja azonosítani. Keserves sors
várna akkor ránk — s ezt a sorsot nem
érdemli meg ez a nemzet — legkevésbé
azoktól, akiket oly ábrándos bizalommal
emelt maga fölé törvényhozókul.

A kulturpalota helye.

A Béla-tér, vagy a Baross-park?

Fővárosi szakértők Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

Hosszas tanácskozás és több ízben való bi-
zottsági ülés és helyszíni szemle után ma dél-
után végre meg akart a városrendezési bizott-
ság a kulturpalota helyére vonatkozólag álla-
podni. A mai ülésen, amelyen jelen volt *Miha-
lik József* kir. tanácsos, a múzeumok és könyv-
tárak országos felügyelőségének előadója és
Hull Dezső fővárosi műépítész, az országos
középtéti tanács szakelőadója, többféle állás-
pont jutott kifejezésre. Többen a Baross-parki,
mások a Boros Béni-téri, viszont mások a Béla-
téri megoldás mellett érveltek. A bizottság
végre a Béla-téri megoldás mellett döntött s
ekkor *Mihalik József* kijelentette, hogy a mu-
zeumok és könyvtárak országos felügyelősége
nem fogja jóvá hagyni ezt a megoldást.

Az e heti közgyűlés elé természetesen a
bizottságnak javaslata kerül. Ha pedig ezt fo-
gadja el a törvényhatósági bizottság, akkor ki-
teszi magát annak, hogy határozatát nem fog-
ják jóváhagyni, amint azt a ma délutáni ülés-
en már előre be is jelentették. A kulturpa-
lota helyére vonatkozó vitáról tudósítónk az
alábbiakat jelenti:

Varjassy Lajos polgármester üdvözölte a
fővárosi vendégeket, akik a délelőtti folyamán
megtekintették a városi mérnöki hivatal által
kijelölt alkalmas helyeket.

Elsőnek *Hull Dezső* fővárosi műépítész
szólt fel. Véleménye szerint a kulturpalotá-
nak könnyen hozzáférhető helyen, a város szí-
véhez közel kell felépülnie. A Boros Béni-teret
alkalmas helynek tartja, de aggályai vannak,
hogy a városnak legszélesebb útját ilyen mo-
numentális épülettel megszükitik. Azt ugyan
helyesli, ha ilyen nagy utat megszakítanak, de
ne tegyék ezt nagy épülettel, hanem például
szoborral. Aggályai vannak azért is, mert a
Boros Béni-téri megoldás kizárná azt, hogy a

kulturpalotát idővel szárnyépületekkel kibővit-
sék. Szép helynek tartja a Béla-teret, is, de ez
a nagy távolság miatt nem felel meg, azután a
szabályozási munkálatok is óriási összegre rug-
nának. A Petőfi utcai megoldás szintén hátrá-
nyos, mert a Petőfi-utca szűk és több helyen
megtörik, úgy, hogy az épületet a főútról nem
lehet látni. A kulturpalota helyéül legalkalma-
sabbnak a kereskedelmi akadémia mellett a
Baross parkot tartja. Az épület legyező alakban
építendő fel s így az egész homlokzata látható
a fő útvonalról.

Reisinger Sándor ezt a megoldást nem
véli szerencsésnek, mert tönkretenné a város
egyedüli üdülőhelyét: a Baross-parkot. Ő a Bo-
ros Béni-téri megoldás mellett foglal állást,
mert nem látja beigazoltnak, hogy a palota az
útvonalat megszükiti.

Virág Lajos rámutat még egy hátrányra,
ami a Boros Béni-téri megoldást lehetetlenné
teszi. Ezt a teret szerinte alapozni kellene,
mert azelőtt ott rengeteg mocsár volt. Az pe-
dig tetemes költségekkel járna. A palotának
csendes helyen kell lennie s ezért a Baross-
parki megoldást pártolja.

Steiner József szerint a legalkalmasabb
hely a Béla-térnek ama része, amely az utvo-
nalat most bezárja. Elismeri, hogy ez a meg-
oldás nagy terheket róna a városra. Ez a költ-
ség azonban megtérülne, ha a város az ott
fekvő telkeit parcellázná és eladná. Így meg-
oldást nyerne a Miksa-utcának rendezése és
az élővízcsatornának földött csatornával való
kicserélése is. Abban az esetben, ha a bizott-
ság a Béla-téri megoldást nem pártolja, akkor
a Baross-parki mellett foglal állást, de semmi-
képen sem tartja a Boros Béni-teret alkalmas
helynek.

Reisinger Sándor kijelentette, hogy csatla-
kozik *Steiner* álláspontjához. *Varjassy Árpád* a
Baross-parki megoldás mellett érvelt, *Nesner*
Aladár ellenben a Boros Béni-tér alkalmas vol-
tát bizonyította. Ennyi eltérő vélemény után
még *Varjassy* Lajos polgármester szólt fel
és melegen ajánlotta a Baross-parki megoldást.
Ezután elrendelte a szavazást. A Baross-parki
megoldás mellett négy, a Boros Béni-téri meg-
oldás mellett három és a Béla-téri mellett öt bi-

Milliókról.

Az igen sok, meg a nagyon kevés, a szór-
nyen nagy és az incifineit apró olyan dolgok,
amikről mindannyian beszélünk, de a miket tel-
jességgel nem ér föl ésszel senki. Természetesen
az intelligencia, tapasztalat, műveltség nagy
mértékben tolja kifelé a határokat, ahol a meg-
foghatatlan, elgondolhatatlan kezdődik, de azért
mindenkinél, még a világűr nagyságát méregető
csillagásznál is kezdődik valahol egy akkora
szám, amelynél azt mondja, hogy itt vége az
én képzelő erőmnek. A nyam-nyam néger már
husznál elérte a sok határát, a lipótvárosi ban-
kárnak még az első millió is kevés.

Pedig a millió már nagyon csinos kis ősz-
szeg, noha a közéletben csak úgy dobálódzunk
vele, mint a croquetlapdával. Ha a vőlegény a
menyasszonyának csak egy millió csókot küld
a levélben, a leány halálosan megsértődik, s
azt mondja: te már nem szeretsz! Pedig ha el-
gondolná, hogy a leggyakorlottabb csókolódzó is,
még ha napjában tíz óra hosszat csókolna is
egy folyótában (pedig ennyit még a szocialisták
se kérnek a szórakozásból), s na nem szerel-
mes csókokat, hanem csak rövid, konvencionális
cuppanásokat váltana is, teljes 23 és fél napot
töltene el, míg az egy milliót kicsókolhatná, ha
egy-egy órában 300 csókot tudna is összeho-
zni. Pedig ennyire a legszerelmesebb vőlegény
se viszi! Ha pedig valaki 24 esztendő s korá-
ban megházasodik, s napjában (még a munka-
szünetes napokon is) tízszer megcsókolja a fe-
leségét, az 500 esztendő s korában még mindig
tartoznék a feleségének 280 csókkal az egy
millióból.

S mennyi most egy billió? Billió az milliószor
millió. Számmal leírva ennyi: 1.000.000.000.000.

De hát ez a sok nulla, nem magyaráz
meg semmit. A billió annyi, hogy ha egy em-
ber minden másodpercben hármát olvas, tízezer
esztendeig kellene éjjel nappal számolnia, hogy
a billióig eljusson. S már most gondolja el va-
laki, hogy mekkora a nap, amely 8700 billió
köbméter föld. Ha volna egy olyan óriás, aki
minden másodpercben három köbméter földet
tudna a napból ellapátolni, az éppen 37 millió
esztendő múlva végezne a nap elpusztításával.

A naprendszer legszélsőbb ismeretes plá-
nája, a Neptun, harmincszor olyan messze van
tőlünk, mint a nap; 593.882.000 mérföldre van
a naptól, s míg a fénye ideér a földre, abba
4 óra és 9 perc telik. De ez még csak arasznyi
távolság ahhoz képest, aminőket a világűrben
kiszámítottak a csillagászok. Így az 1811-iki
üstökös, mikor legtávolabbra esik tőlünk, 427
naptávolságban, vagyis a földtől 8800 millió
mérföldre van. A Mauvais-féle üstökös leg-
nagyobb távolsága tőlünk 4367 naptávolság,
azaz 90.000 millió geográfiai mérföld. De a
legközelebb eső nap, azaz állócsillag még öt-
venszerre messzibbre van. Mivel a fény egy
esztendő alatt 63.280 naptávolságot, tehát kö-
rülbelül 1.33 billió mérföldet tud megfutni, a
legközelebb fekvő állócsillagból a fény 4 esz-
tendő és 38 nap alatt ér el hozzánk. De hát ez
a legközelebbi nap, vannak még valamivel
odébb is napok, olyanok is, ahonnan a fény
csak 1000 esztendő alatt ér hozzánk. Ha ma
belenéz a csillagász hatalmas messzítőjébe, s
nézi ezt a csillagot, azt a fényt látja belőle ki-
sugározni, amely a honfoglaló magyarokkal egy
időben kelt utra. De ez még mindig nem tá-

volság, mert a tejt, amelyet mindennap sza-
bad szemmel is látatunk, olyan messzire van
ide, hogy a fény csak 5000 esztendő alatt ér
belőle hozzánk. A fényt tehát, amelyet ma lá-
tunk, már ezer esztendővel Ábrahám születése
előtt indult ki belőle. Ezek után szinte tréfá-
nak hangzik, hogy a ködfoltok fénye 4-5 mil-
lió év alatt ér a földre, s vannak közöttük oly-
anok is, amelyekből 10 millió év alatt ér hozzánk.
Ami annyit tesz, hogy ez a legmesszebb világ,
amelyet meglehet látni, 540 trillió mérföldnyire
van ide.

A trillió tudvalevőleg billiószor millió. Ezt
a számot már meg se lehet magyarázni. S
mégis, szinte mesés, milyen könnyen el lehet
jutni a trillióig a hatványozás műveletével.
Hisz azt a csinos adomát mindenki ismeri a
sakkról, hogy ennek a némes játéknak a föl-
találója nem kért egyéb jutalmat az indus-
nagymoguttól, csak a sakktábla első mezéjére
egy szem buzát, a másodikra kettőt, a har-
madikra megint kétannyit s így végig mindig
a kétszeresét. A hatvannegyedik mezőre 9 tril-
lió buzát kapott volna, amennyi persze nem
nőtt meg a földön a világ teremtése óta.

A köbreemelés hatalmas ereje sokkal ha-
marább észrevehető. Azt mindenki tudja, hogy
egy mérföld nem valami óriás távolság; egy
jó gyalogos is megjárja három óra alatt. Egy
négyzet-kilométer se igen nagy terület, hány
gazdag embernek van akkora birtoka. De már
egy köbmérföld egy olyan kocka, amelynek
mindenik oldala egy mérföld, az hatalmas va-
lami. Akkora láda kerülne ki belőle, amelybe
beleerakhatunk mindent, amit emberkéz a földön
teremtett s még az embereket és állatokat is

zottsági tag szavazott. A bizottság tehát Steiner József véleményét tette magáévá és ez kerül az e havi közgyűlés elé.

A határozat kihirdetése után *Mihalik* József kijelentette, hogy amennyiben a közgyűlés a bizottság javaslatát elfogadja, a muzeumok és könyvtárak országos felügyelősége *nem fogja azt jóváhagyni*, mert a felügyelőség elsősorban a Baross-parki megoldást ajánlja.

Ezzel az ülés véget ért.

Jelen voltak: *Varjassy* Lajos polgarmester, *Mihalik* József kir. tanácsos, *Hüll* Dezső műépítész, *Lócs* Rezső, ifj. *Nachtnabel* Odón, *Nesner* Aladár, *Reisinger* Sándor, *Schoor* Lajos, *Steiner* József, *Szántay* Lajos, *Szathmáry* János, *Tabakovics* Emil, *Varjassy* Árpád, *Virágh* Lajos.

Párisi divatlevél.

(A hazug tavasz.)

Páris, április 29

Tegnap azzal fogadott egy barátom: No, az idén megszokás nélkül tarthatjuk meg vendégnapjainkat, akár a jövő télig. Én meg elgondolom: Istentem, de rosszak is lehetünk, hogy ennyire kell bűnhődnünk. Elvettük tőlünk a tavaszt. Valahogy csak rügyeznek a fák, keservesen nyílik az ibolya, de borus ég alatt s a tavaszi csillogásnak, verőfénynek nyoma sincs. Így aztán, hogy legyen az embernek kedve divatot csinálni, vagy egyáltalán gondolni is arra, hogy mi a divat? Fűtött szobában, meleg kandalló mellett is csak fázunk, mert ilyenkor már a napsugár melegére vágyunk, azért epedünk. Tavasz kell az embernek ilyen kegyetlenül hosszú tél után! Unjuk a vendégnapokat, a társas összejöveteleket. Ismerjük az embereket mind, akik az ilyen helyeken összeseregleni szoktak: unjuk a mozdulatokat, a kalapokat, a ruhákat...

Tavaszt s új divatot nekünk! Ez utóbbi fohászmom a szabóinknak szól. Nem járja az, hogy olyan kényelmesen megmaradnak már vagy három éve egy divat mellett, legfeljebb egy-egy kis ráncot vagy díszet változtatva. Mindazonáltal leírok egy pár ruhamintát, válaszszaanak belőle a ma már fogalommal lett tavaszra.

A multkori levelemben megírtam, hogy a sima szövetek mellett, az idén a kockás is nagyon divatos. Ime egy ilyen kockás ruhának a leírása: Az

mind s a nagy láda meg csak felében se telnek meg.

Nagyon csinos példája a számok erejének egy német tudósak a számítása is arról a garasról, amelyet Krisztus születésétől mostanáig kamatos-kamattal gyarapítottak.

A kamatoztatott pénz tudvalevőleg 14 esztendő és 18 óra alatt megduplázódik s így 28 év alatt négyszeres, 42 év alatt nyolcszoros lesz. Krisztus születése óta, ha a szőkő éveket is betudjuk, ez a megduplázódás 138 szor ismétlődik. Ha tehát egy gondos családapa Krisztus születésekor egy garast tett volna a takarékbba, abból a törvényes utódokknak 1862-ben (eddig az évig szól a számítás, még pedig régi tallérokban és garasokban) kijárt volna: 38 sextillió, 132,508 quintillió, 177,389 quadrillió, 23,035 trillió, 518,722 billió, 35,663 milliő, 441 ezer 348 tallér és még néhány garas. Számokan leírva, ez a csinos kis vagyon ennyi:

38.132.508,177.389,023.035,518.722,935.663,

441.348 tallér, 19 huszas és 4 garas.

Nem számítjuk át ezt a pénzt koronákba és fillérekkbe, mert ez nagyon sok időbe telne. De ha ezt a kis pénzt beváltjuk csupa ezres bankóra s a beváltásért árszó és egyéb költségek és borraivalok fejében adunk vagy egy fél millió quadrilliót, még akkor is marad 38,132 quintillió, ezres bankónk. Persze jókora erszény is kell ennyi pénzhez. Ha nagyon jól összehajszoljuk az ezreket, akkor 433,000 billió köbmérőföldet tesznek, tehát éppen száztizenhét-szer akkora lesz bankócsomónk, mint a nap.

S mindez egy garasból lett! De hát hol ez a garas?

anyag zöldkockás, lágy, világosszürke gyapjuszövet. A bluzszerű derekat az övig lenyúló csipkegallér díszíti, melyet két sor apró, szürkéselyem fodor szegélyez. Fehérselyem musszlin betét zöld bársony csokrocskákkal díszítve, amelyek színe megegyezik a zöld bársony magas övvel. Az ujjak felhosszuak, a szoknya uszályos.

Nagyon szép a testhez simuló, hosszú kabátos sétatruha is. De ez csak igazán nagyon karcsu és magas természetű hölgyeknek való viselet. A ruha rézvörös posztóból készült és fehér posztó mellénye van. A sima szoknyának harangszabása van és fél uszályos.

Gyönyörű a csipkeköpeny is, a melyhez hasonlókat nagyon kedveltek a versenyeken. Természetesen az ilyen köpeny, bár könnyű selyemmel bélelt, tisztán csak dísz és a legkisebb tavaszi szellő ellen sem véd meg. Legkedveltebb formája az ilyen csipkeköpenyeknek a japán. A varrásokat s a széleket széles, szürkésfehér selyempántok díszítik. Talán ez az egyetlen újítása a divatnak, bár még ez sem egészen új, mert hiszen a japán forma régen kísért pongyolákban, zekékben stb.

A kalapjaink, no hát azok aztán érdekesek. Ahány kalap, annyi forma, dísz meg annyi rajta, hogy nem is látszik ki alóla a tulajdonképpeni kalap anyaga. Talán mégis a legkedveltebb az úgynevezett „cloche”-harangforma kalap, amelynek párja a gombaformájú. Furcsa — de hát mivel hogy divatos, hajlandók vagyunk elhinni róla azt, hogy szép is. De minden olyan erőltetett hatással van: fúj a szél, zuhog az eső s mi letettük a bundát, a téli kalapot, mert a kalendárium szerint az április tavaszi hónap. Régen volt s az idén határozottan nem igaz.

Yvette.

Képviselő és kéményseprő.

Nessi Pált fölmentették.

Egy kis protekció.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 3.

A budapesti büntető-bíróságot ma *Nessi* Pál dr. ügyvédnek ismét egy olyan pöre foglalkoztatta, amely abból az időből származik, amikor még képviselő volt. *Bunyata* Vince kéményseprő jelentette felcsalás bűntette miatt. Történt ugyanis, hogy a pestmegyei kéményseprők 1904-ben az iparukat érdeklő új szabályrendelet életbeléptetését kívánták s e tárgybán gyűlést tartva, érdekeik képviselőt *Nessi* dr. kezébe tették le. *Nessi* egyrészt új kerületi beosztást készített, azután megígérte, hogy annak elfogadása iránt eljár majd a minisztériumban. Ebben az időben, a panasz szerint, magához hívta *Bunyatát* és ilyen ajánlatot tett volna neki:

— Csináltam egy új kerületet, a palotafóth-dunakeszt, amelyet ön kaphat meg, ha honorál. Tudja, hogy én képviselő vagyok és a befolyással hozzásegítem.

Bunyata kapott az ajánlaton, csak éppen azt jelentette ki, hogy nem fizet előre. Vagy két hónap múlva, 1904. augusztusában táviratot kapott. *Nessi* hívta:

— Már elintéztem a dolgot, ön kapja az új kerületet.

Együttal pedig kért 500 koronát. Pénze nem lévén *Bunyatának*, váltót adott s bár utóbb arról kellett meggyőződnie, hogy az ígért javadalomról szó sem lehet, a váltóját, melyet *Nessi* dr. azonnal értékesített, peresítették. Erre megtette a följelentést. A törvényszék vádtanácsa, *Langer* táblai bíró elnöklése mellett, ma foglalkozott a panasszal, melynek alapján az ügyészség vádiratot adott *Nessi* ellen. Maga *Nessi* nem jelent meg személyesen, hanem a védője, *Klein* Rezső dr. terjesztette

elő a védelmét, arra fektetve a súlyt, hogy a jelen esetben egyszerűen ügyvédi képviselőről volt szó s a felek közt az volt a megállapodás, hogy *Bunyata* előre fizet ötszáz koronát és siker esetén ismét ötszáz koronát.

A védelem nézetét fogadva el, a törvényszék megszüntette az eljárást. A közvádlo fel-folyamodást jelentett be.

Vádak a románság ellen.

a Liga ügynökei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

A *Pester Lloyd* nemrégiben egy bécsi levelet közölt, melyben elmondta, hogy a román nemzetiségi képviselők a népiskolai törvény ellen folytatott agitációjukban a bukaresti *Liga culturala* ügynökei. *Maniu* képviselő ezt a hírt a nemzetiségi klubja nevében igen energikus hangon megcáfolta. Most az idézett lap bécsi levelezőjétől igen érdekes cikket közöl, melyben többek közt ezeket írja:

Az a vakmerőség, melylyel *Maniu* képviselő mindent letagadott, éppen olyan bámulatra méltó, mint spekulációja. A magyar újságírók együgyűsége, hogy azok mindent elhisznek neki, amit mond. *Maniu* és társai ne higgyék, hogy Budapesten nem ismerik azokat a fonalatokat, melyeket a külföldről szönek és hogy nem tudják, hogy román oldalról vad kitartással folytatnak Magyarországot ellen harcot s megkísérlik, nem tudják-e az egész világot Magyarországot ellen felbujtani.

Itt is emlékezhettek arra, hogy a koalíciónak a Fejérváry-rendszer ellen való küzdelme idején a magyarországi nemzetiségek különböző vezérei, a románokkal az élükön, ismételten Bécsben jártak, sebesre járták a lábukat, hogy az összes mértékadó bécsi köröknek felajánlják segítségüket Magyarországot végleges leigázására. Ugyanabban az időben pedig a *Liga culturala* azt a tervet propagálta, hogy Erdélyben és Dél-Magyarországban fegyveres felkelést támaszt, melynél az összes magyar tisztviselőket meggyilkolják s melynek kapcsán Erdélynek és Dél-Magyarországnak Ausztriával való egyesítését akarták proklamálni.

Különböző konvertikulumokon, melyeket Bécsben tartottak s melyeken oláh néptribunok, akik most magyar képviselők és a budapesti *Liga culturala* bizalmi emberei, vettek részt, afelől tanakodtak, milyen módon lehetne ebben a küzdelemben osztrák és román csapatoknak a magyarság ellen való közreműködését biztosítani. Ezek az urak nagyon megütköztek azon, hogy Bécsben mindenütt zárt ajtókra találtak, ami azonban nem akadályozta meg, hogy ne ajánlják, hogy a bécsi köruton és a Burg előtt nagy magyarelleses tüntetést rendezzenek.

Akkoriban 3000 erdélyi és délmagyarországi parasztot akartak Bécsbe vinni, hogy ott a Wekerle-kabinet és a magyar állameszme ellen s az egységes osztrák császárság visszaállítása mellett demonstráljanak. Ezt az ajánlatot azonban senki sem fogadta el, még dr. *Lueger* sem akart tudni a bécsi Ringstrassen való román tüntető menetről s így az el is maradt. De igen jól tudjuk, kik voltak azok az urak, akik ezeken a konvertikulumokon részt vettek, minden részletet ismerünk s ha szükség lesz rá, neveikkel s részletekkel is szolgálunk.

Ezek után az előzmények után nehéz hinni *Maniu* erőlködésének, hogy az *Apponyi-féle* törvények ellen való izgatást nem külföldről ve-

zetik. Csak a romániai lapokat kell olvasnunk. Már ezekből is kitűnt, hogy az egész akció rendezői Bukarestben ültek s a Liga kulturala száz és száz ügynököt küldött Magyarországra és Ausztriába, hogy a népoktatási törvény ellen izgassanak. A budapesti Liga pedig folytatja ezt az agitációt. A nemzetiségi képviselők beszüntették az obstrukciót a népoktatási javaslat ellen s abbahagyták azt az akciót is, hogy a kormánynál kivigyék a javaslatok szentesítésének megtagadását, ezek az események azonban csodálatos módon összeesnek azzal a körülménnyel, hogy Bukarestben a Liga kulturala-val legszorosabb összeköttetésben álló párt jutott kormányra. A magyarországi nemzetiségi képviselők visszavonulása így bukaresti direktívákra vezethető vissza. Az az új jelszó, hogy most már a tanulók sztrájkja következék, viszont a külföldről került haza, mert a Liga kulturala-hoz közelálló újságokban már akkor volt szó erről, mikor Magyarországon senki nem tudott róla.

Az asszony bűje.

Ha a férj sztrájkol.

A személyes szabadság.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

A mai napon bebizonyosodott, hogy a tő-kén kívül még egy hatalmas ellensége van a sztrájkoknak és ez a hatalmas ellenség az asszony. Különösen pedig a fiatal asszony. Így első pillanatra mindenestre furcsán hangzik ez az állítás, de érthető, ha elgondoljuk, hogy a leányok utóvégre nem azért mennek férjhez, hogy jövődöbéli férjeik akár otthon, akár egyebütt sztrájkoljanak. Mert aki a sztrájkok lélektanát csak némileg is ismeri, bölcsen tudja, hogy a sztrájk semmi munkát és sok ivást, szóval egy csomó görbe napot jelent.

Amíg a munkáról meg az ivásról van szó, csak beletörődnek valahogy az asszonyok a helyzetbe, de a fiatalabbak élénken tiltakoznak az ellen, hogy éjjel-nappal a sztrájk foglalja le azt, akit a munka esetleg csak nappal von el tőlük.

Körülbelül ezt az álláspontot vallotta magának *Vogl Lipótné* szül. *Berger Mária*, aki tegnap elkeseredésében végre is — a rendőrséghez fordult.

Panaszkodva mondta, hogy a férje, *Vogel Lipót* sütő segéd, részt vesz a sütőmunkások bérharcában, s április 28-ika óta a *Munkás Otthonban* berendezett sztrájk-tanyán tartózkodik. Ez ellen semmi kifogása sem lenne, ha legalább estére hazaengednék. A szaktársak azonban, a kiket névszerint megnevezni nem tud, nem bocsátják el s éjjel nappal úgy szőlván fogva tartják.

A rendőrtisztviselő kérdezősködésére aztán előadta, hogy 28-ika óta ugyan kétszer otthon volt az ura, de — s ez a legnagyobb baj — *nem egyedül*. Mindannyiszor egy-egy társa kísértte el. Azt, aki első alkalommal vele volt, nem ismeri, másodízben azonban egy *Erk Gyula* nevű péksegéd fedezete alatt engedték haza. Minthogy az illető sütősegédnek ez az eljárása férjének *személyes szabadságát sérti*, feljelentést tesz az ismeretlen tettesek ellen, akik urát rabságban tartják, s kéri *Erk Gyula* megbüntetését is, aki bizonyára szintén azok közé tartozik, akik megbolygatták az ő boldog családi életét.

A rendőrségen úgy látszik méltányolni tudják az ilyen komoly eseteket, jegyzőkönyvet vettek fel, s megnyugtatták a menyecskét, hogy

soron kívül elintézik az ügyét. Alig távozott az asszony, már is szaladt a rendőrségi staféta a *Munkás Otthonhoz* címzett sztrájk-helyiségbe, kiválasztotta a sok sütő segéd közül a szegény, megsiratott rabot, s a domino párti mellől egyenesen a rendőrségre vitte.

Vogel hirtelenibe azt sem tudta, mit vétett. Tiszteletteljes félelemmel jelent meg a szigorú képű rendőrtisztviselő előtt, a kinek éppen reá fájdukt meg a foga.

A legfurcsább képet azonban csak akkor vágta, mikor meghallotta, hogy a saját külön oldalbordája feljelentése következtében hozták ide. Mikor megértette, hogy milyen ügyben akarják kihallgatni, élénken tiltakozott az ellen, hogy őt bárki is rabságban tartaná, vagy személyes szabadságát bármily mértékben is korlátozná. Igaz ugyan, hogy éjjel-nappal a sztrájk-tanyán van, de ő szabad akaratából van ott, mert ez az önkéntes rabság közös megállapodáson alapszik. Az is igaz, hogy mikor haza ment, mindannyiszor haza kísérte valaki, de ezt ő maga kérte azért, nehogy sztrájk-törőnek higgyék a társai.

A rendőrség *Vogel Lipót* vallomását is jegyzőkönyvbe vette, s a két ellentétes jegyzőkönyvet áttette a büntető járásbíróshoz. Ki tudja, milyen bonyodalmakra vezet ez az ügy, ha csak véget nem ér időközben a péksztrájk, s az elkeseredett menyecske fátyolt borítván az elmúltakra, vissza nem vonja feljelentését?

A pesti ur.

★

Hol kultura a kultura?

Arad, május 3.

Mihalik József ur (Budapestről), a muzeumok és könyvtárak országos felügyelőségének előadója, ma igen fontos kijelentést tett. *Mihalik József* ur (Budapestről) megállapította, hogy a kulturpalota csakis a Baross parkba kerülhet, mert különben a fentemlített országos felügyelőség nem fogja jóváhagyni a város határozatát. *Mihalik József* ur (Budapestről) ezek szerint megállapította azt is, hogy a kultura csak a Baross-parkban virulhat, mert különben megszűnik kultura lenni. A Béla téren — így vélekedik *Mihalik József* ur (Budapestről), — el kell pusztulnia mindennek, ami muzeum és könyvtár. És ha ezt *Mihalik József* ur (Budapestről) mondja, el kell hinnünk neki, mert ő a muzeumok és könyvtárak országos felügyelőségének előadója.

A helyzet ez: Arad palotát akar építeni kulturális célokra. Aradi emberek, a város fejlődésének, forgalmának, szivverésének alapos ismerő, — köztük néhány európai gondolkodású, világos fő, — esztendőkön át tanácskoznak, gondolkoznak, tervezgetnek, hogy ez a palota olyan helyre kerüljön, ahol disze lehet a városnak. Olyan helyre, ahol az antikultur elemek belébotoljanak. Olyan helyre, ahol nem gátolja, hanem elősegíti a város fejlődését. A sok tanácskozás, gondolkodás, tervezgetés eredményeképp leszűrődik néhány terv. Es ekkor tiszteletét teszi Aradon két ur, aki nem ismeri a várost, a város lakóit, nem ismer senkit és semmit. Es a két ur megállapítja, hogy az aradiak — enyhén szólva, — értelmetlen emberek. A fővárosból jó a fény *Ex oriente lux*. A két pesti ur tehát pápai csallhatatlansággal megállapítja, hogy a kulturpalota csak olyan helyre kerülhet, amelyre Aradon nem is gondoltak. Ez esetben a városháza

és a kincstári palota közötti ut tengelyébe, a Baross-parkba.

A pesti urak lélektanához tartozik, hogy ők mindenkor és mindenben csallhatatlanok. Példának okáért itt van *Mihalik József* ur. Régész. Igen természetes, hogy mint ilyennek, vajmi kevés érzéke lehet a modern városépítés iránt. A multat kémli agyvelők avas gondolkodásával néz mindent. Talán — feltesszük róla — tagja a tudományos Akadémiának is. Szóval tudós. Más szóval: olyan ember, akinek Magyarországon komoly kérdésekben szava van. Olyan ember, aki a maga véleményét különösen olyankor itéli szentnek és sértetetlennek, ha lekerül a jó vidékre. Oh, a vidék, a vidék! A szűz talaj, ahol megvan a becsülete mindennek, ami a fővárosból kerül ki! Ahol a Göre Gáborok őszinte csodálatával bámulják meg azt a tömördek bölcsességet, amely egy-egy pesti urból kiárad, mikor kellően tekintélyes arccal felszerelve leadja a derék falusiaknak a maga fontos véleményét. Oh, mi vidékiek szeretjük a tekintélyeket, amelyeknek árnyékában meghuzódhatunk.

A pesti urak tehát megint döntöttek. Előbb leszavaztatták magukat, azután *Mihalik József* kijelentette, hogy mégis úgy lesz, ahogy ők akarják. A város elveszíti legszebb parkjának nagyrészét, a kulturpalota alapozása dupla költségbe fog kerülni, az új középület sikeresen el lesz rejtve a szemek előtt: így akarják ezt a pesti urak. Mert a kultura csak a Baross-parkban lehet kultura. És ha ez az aradiaknak nem tetszik, ne építsenek kulturpalotát.

A pesti uraknak igazuk van, mikor prepotens módon reakényszerítik a városra a maguk véleményét. Annyiszor estünk már hasra az idegen tekintélyek előtt, hogy egygyel többször, vagy kevesebbször már nem számít. Ha Aradvárosa türi, hogy ne legyen ur a maga portáján, hogy önkormányzati jogát lépten-nyomon megcsufolják: akkor a pesti uraknak igazuk van.

Botrány az éjszakában.

Lövöldözés a főtéren.

Megtámadott rendőr.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

Ma hajnalban egy aradi fiatalember csufos botrányt rendezett az Andrássy-téren, azután folytatólag egy előkelő aradi vendéglőben. A fiatalember gyermekes empóból az éjszaka csendjében elsütötte a revolverét, ami nagy pánikot keltett az Andrássy-téren. Mikor azután egy rendőrőrmester igazolásra szólította fel és közcsend elleni kihágás miatt fel akarta kísérni a városházára, még neki állt feljebb és reprodukálhatatlan szidalmakkal illette a kötelességét teljesítő hatósági közeget. Az éjszakai botrányról az alábbiakban számolunk be:

Hajnali három óra után négy intelligens aradi fiatalemberből álló társaság jött az Andrássy-téren a minorita templom felől. Körülbelül a Szabó Albert-féle ház előtt a társaság egyik tagja, *Nikodém Lajos* joghallgató elővette a revolverét és a levegőbe lött. Az óriási dörög nagy pánikot keltett az Andrássy-téren. A bérkocsi-állomáson levő bérkocsisok ijedten futottak össze a lövésre; azt hitték ugyanis, hogy merénylet történt. A Központi kávéház néhány vendége és személyzete szintén kifut-

tott az utcára, hogy megtudja, mi történt az éjszakában.

A társaság, amikor látta, hogy sikerült a gyermekes csiny, a Központi-kávéházba ment. A lövést meghallotta egy a Szabadság-téren őrszemlét tartó rendőrőrmester, aki a botrányt verő társaság felkeresésére indult. A bravur-cselekedetnek szemtanúja volt egy aradi hírlapíró is, aki látta a társaságot a kávéházba betérni. Az újságíró utba igazította a rendőrőrmestert, aki betért a kávéházba és igazolásra szólította fel a társaságot.

Ekkor a lövöldöző joghallgató felugrott és rákiáltott a rendőrőrmesterre:

— Ha tudni akarja, én lövöldöztem! Mit akar?

A rendőrőrmester udvariasan felszólította ekkor Nikodém Lajost, hogy adja át revolverét és kövesse a városházára.

— Itt a névjegyem. Joghallgató vagyok. A városházára nem megyek fel.

— Kérem az urat, hogy adja át a revolverét és kövessen! — szólt a rendőr.

Nikodém erre lármát csapott és dühöngeni kezdett.

— Azt szeretném én látni, hogy engem a rendőrség bevigyen! Az istennek se megyek be a városházára. Hívja ide az ügyeletes rendőrtisztet!

A rendőr és Nikodém egyik barátja csittgatni igyekeztek a hengegő ficsurt, aki ezután tolvajnak, gazembernek titulálta a kötelességét teljesítő rendőrt. Majd előrántotta revolverét és megszövegezte a városházára követte a rendőrőrmestert. *Moldován* Odön ügyeletes rendőrhadnagy jegyzőkönyvet vett fel az esetről és szabadon bocsátotta a joghallgatót.

Nikodém Lajos ellen közcsendháborítás miatt megindították a kihágási eljárást.

A heves tűzérkapitány.

Le akarta löni Klobucsárt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 3.

Győrben tegnapelőtt kritikus személycsere rendezett kellemetlen jelenetet a Royal-szálló éttermében. Valakit egyszerűen agyon akart löni egy felhevült ur, mert hasonlított Klobucsár tábornokra. Az izgatott esetről a következőket jelentik Győrből.

Purgly Zsigmond földbirtokos a Royal-szálló éttermében beszélgetett *Hegedüs* Alfréd szolgabíróval; kívülük már csak egy ismeretlen uri ember üldögélt az egyik asztalnál, aki folyton merően *Purgly* Zsigmondot nézte.

Éjfél tájban felállt az asztaltól a két ur és a kávéház felé mentek, mikor nirtelen elibük ugrott az ismeretlen, erős bajszú, szigorú nézésű ur és hevesen rákiáltott *Purgly* Zsigmondra:

— Csakugyan ön Klobucsár tábornok? — kiáltotta németül. — Én K. L. tűzérkapitány vagyok! Ön az oka, hogy nyugdíjba kellett mennem és szerencséje, hogy kegyelmi kérvényt kedvezően intézték el, különben most lelőném!

Erre előrántott egy katonatiszti revolvert és rásebzte a meglepett pseudo Klobucsárra.

Purgly Zsigmond bemutatkozott, mire az illető ur azon a címen támadt rá *Purgly*ra, hogy gyáva, letagadja, hogy ő a szigorú generális.

Ekkor *Hegedüs* Alfréd szolgabíró, tart. honvédhadnagy is bemutatkozott és lecsendesítette a tűzérkapitányt, aki hallgatott a szóra. E közben *Purgly* kiment a teremből, de mikor pár perc múlva *Hegedüs*-ért visszajött, az ismer-

etlenből megint kitört a Klobucsár harag és ismét revolvert rántott elő. Nagy nehezen véglegesen lecsillapították, de izgatott állapotára való tekintettel a rendőrséget értesítették a veszedelemről.

A kiküldött detektívek a kávéházban találták az ismeretlen urat. Nyugodtan olvasta újságját, ugyanilyen nyugalommal sétált 2 óra tájban a vasúthoz és elutazott Bécsbe.

A tűzérkapitány hosszabb ideig Kolozsvárt volt állomáson s ugyancsak Klobucsár tábornok s, ki a kolozsvári Nemzeti Színház volt primadonnáját, *Szabó* Mariskát vette feleségül.

Akkor katonai körökben sokat beszéltek a tűzérkapitány és a Klobucsár közötti afferről. Klobucsár ugyanis részegen látta a kérdéses tűzérkapitányt a Deák Ferenc-utcában s ott nyíltan, az utcán vehemensen megtámadta. A tűzérkapitányt nyugdíjazták s elkerült Kolozsvárról. Gyakran mondogatta mielőtt elment volna, hogy lelövi Klobucsárt.

EGYESÜLETI ELET

(*) Az aradi zsidó koma- és gemiluth cheszed-egylet e hó 5-én, délután fél négy órakor a „Kossuth Lajos” betegsegélyező és temetkezési egylet helyiségében, (Weitzer János-utca 6. sz.) választmányi ülést tart.

Forster Géza — öngyilkos.

Szíven szúrta magát.

Egy udvari tanácsos tragédiája.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 3.

Az ország legtekintélyesebb agrár egyesületének, az Omgé-nek tegnap elhalálozott nyugalmazott igazgatójáról, *Forster* Géza udvari tanácsosról ma a hatósági orvos megállapította, hogy nem természetes halált halt, hanem maga vetett véget életének. A súlyos betegségben szenvedő udvari tanácsos úgy látszik belefáradt a kínzó fájdalmak elviselésébe és ezért tegnap este egy őrizetlen percben éles ollónak mindkét ágával többször *mel-*
len és szíven szúrta magát s belső elvérzés következtében meghalt, mielőtt még a családtagok a katasztrófát föltartóztathatták volna.

A borzalmas öngyilkosságról az alábbi távirati tudósítás számol be:

Forster Géza udvari tanácsos tegnap este Üllői-ut 25. számú lakásán öngyilkos lett. *Papírvágókéssel szíven szúrta magát.* Már régebb idő óta háterincsorvadásban szenvedett és ezért *Fischer* Anna ápolónő folyton mellette volt. Tegnap este azon ürügy alatt, hogy pihenni akar, az ápolónőt kiküldte, mire az ápolónő visszajött, már mereven találta a beteget az ágyban. Erről *Concha* Győző egyetemi tanárt, *Forster* sógorát azonnal értesítette és ő is már csak a beállt halált konstataulta. Ma reggel a tisztí orvos az esetről jelentést tett. A vizsgálattól függ, hogy a halottat fel fogják-e boncolni.

Későbbi távirat a következőket jelenti:

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nyugalmazott igazgatója, *Forster* Géza öngyilkosságot követett el. A reggeli lapok közölték, hogy az udvari tanácsos Üllői-ut 25. számú lakásán meghalt és a halál okául szívszélhűdést említettek. A család titkolta, hogy *Forster* önkézzel vetett véget életének. A tisztí orvos a ma délelőtti halottkémi vizsgálat alkalmával

állapította meg, hogy *Forster* több szurdást ejtett magán és az egyik szívére érte. Ez okozta a halált.

A föltűnést keltő öngyilkosságról az alábbi részleteket jelentik:

Forster Géza 3 esztendő óta szenved háterincsorvadásban. Ez a betegség a hatalmas, vasszervezetű embert annyira megtörte, hogy az ősszel meg kellett válnia hivatalától, amelyet azóta *Rubinek* Gyula tölt be. Ősz óta *Forster* ágyban fekvő beteg volt. Családja gondosan ápolta: folyton mellette volt felesége és egy ápolónő.

Tegnapelőtt valamivel jobban érezte magát és boldogan beszélt a feleségének, hogy ő nem szeretne a Köztelek-palotából kiköltözni. A család ugyanis azt tervezte, hogy május 15 én behurcolkodnak budai házukba.

Tegnap este meglátogatta a beteget *Concha* Győző egyetemi tanár, akinek *Forster* nagy szenvedéseiről panaszkodott. A beteg kimerültnek látszott és hogy ne zavarják. *Forster* hozzátartozói és a professzor a szomszédos szobába vonultak vissza, úgy hogy *Forster* egyedül maradt az ápolónővel.

Hét órakor a beteg az ápolónőhöz fordult és a következőket mondta:

— Kérem, hagyjon magamra, pihenni akarok.

Az ápolónő erre kiment a szobából. Egy óra múlva visszatért és az ajtóból betekintve látta, hogy a beteg mozdulatlanul fekszik az ágyban. Azt hitte, hogy alszik és ezért visszavonult. Az asszony még kétszer nézett a szobába. Amikor harmadszor is betekintve, látta, hogy a beteg nem mozdul, bement és megfogta a kezét, amely jéghideg volt. Rosszat sejtve, ijedten szaladt a szalonba, ahol még *Concha* tanár is ott volt és jelentette, hogy a méltóságos urral baj van. A családtagok *Conchával* besiettek a beteghez és a professzor konstataulta a halált.

Forster orvosa értesítette ma a halálesetről az előjáróságot. Amikor a tisztí orvos megvizsgálta a halottat, megdöbbenve konstataulta, hogy öngyilkosság történt. A halott bal mellén 5—6 szurdástól eredő seb volt. Az ágyban a holttest mellett hevert egy hosszú éles olló, amelynek mind a két végén aludt vér tapadt. A tisztí orvos megvizsgálta a sérüléseket és konstataulta, hogy a beteg az ollóval önmaga szurkálta össze a balmellét. Az egyik szurás a szívére érte és ennek következtében belső elvérzés folytán állott be a halál.

A nagybeteg már régebben türelmetlenül viselte fájdalmait. Többször panaszkodott és betegségét nagyfokú szívbaj súlyosította. Úgy látszik, hogy készült az öngyilkosságra és a ollót már régebben vette magához.

Forster 15 éven át volt igazgatója az Omgé-nek és e minőségében az egyesület új szervezése körül nagy érdemeket szerzett.

TANÜGY.

(—) Vizsgálatok az aradi főgimnáziumban. A aradi kir. főgimnázium VIII. osztályában a május 1-én kezdik meg az évfárá vizsgálatokat s 15-én már meglesz az első írásbeli érettségi vizsga is. Az évfárá és érettségi írásbeli vizsgálatok sorrendje a következő: Május 6-án az összes hittani vizsgálatok és a magán tanuló írásbeli vizsgálat, 7-én a magán tanuló szóbeli vizsgálat, 8-án latin nyelv bölcselet, görög pótló rajz, 10-én német nyelv, görög nyelv, görög pótló irodalom, 11-én magyar nyelv, történelem, délután 13-án természettan, mennyiségtan. Az írásbeli érettségi vizsgálatokat május hó 15, 16, 17-én tartják meg.

Derschattának igaza van!

Az osztrákok tartózkodók.

Ajánlatok — eredmény nélkül.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 3.

Kiegyezési tárgyalásokra nincs ideje a választási kampány előtt álló osztrák kormánynak, de alkalma az, bőven van a magyar kormányra kellemetlen nyilatkozatokat tenni. Ugyanaz a Derschatta vasutügyi miniszter, aki a szinte kiméretlenségig menő őszinteséggel humbugnak mondta a magyar vívmányokkal való büszkélkedést, tegnap ismét kertilés nélkül kijelentette, hogy az osztrák kormánynak teljesen szabadkeze van és még semminő irányban nem kötötte le magát.

A függetlenségi pártban most már kezdik belátni, hogy ha Derschatta ma is minden magyar szepítés ellenére föntartja és megismétli nyilatkozatát, akkor valószínű, sőt bizonyos, hogy Derschattának igaza van. Ez pedig nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy a magyar kormány egymásután előállt különböző, a főbb kérdések megoldását tartalmazó ajánlatokkal, de az osztrák kormány elfogadásuk iránt egyáltalán nem nyilatkozott. Így tehát az eddigi tárgyalásoknak az a lényege, hogy magyar részről megtették az ajánlatokat, de az eredmény még csak annyi, hogy Beckék csupán ad referendum vették.

A jövő héten folytatja a két kormány a tárgyalásokat és lehet — de még igen kérekké bizonyos, — hogy akkor majd több világosság derül a kiegyezés ügyének rejtélyes állására.

Távirati tudósításunk a következő:

48-asok Derschatta beszédéről.

A kiegyezési tárgyalásokat — értesülésünk szerint — az osztrák kormány kívánságára csak május hónap utolsó napjaiban veszik fel újra. Az osztrák kormány most nagyon el van foglalva a választásokkal s így a kiegyezési tárgyalásokra nem fordíthat időt.

Annál érthetlenebb azonban a magyar politikai világban, hogy az osztrák kormány tagjai képtelen nyilatkozatokat tesznek a kiegyezésről. Így Derschatta osztrák vasutügyi miniszter tegnap már másodizben tette azt a nyilatkozatot, hogy a kiegyezés dolában az osztrák kormány semminő irányban nem kötötte meg a kezét.

A függetlenségi pártkörben ma szóbeszéd tárgya volt ez a nyilatkozat s a beavatottak szerint Derschatta miniszter nyilatkozata ugyan léha és vakmerő, de tulajdonképpen igazat tartalmaz.

Azt mondják ugyanis, hogy a kiegyezési tárgyalások elejétől a legutóbbi stádiumig magyar részről mindig elkövették azt a taktikai hibát, hogy folyton újabb és újabb ajánlatokkal és módoszatokkal állottak elő, míg az osztrák kormány egyetlen ajánlatot sem tett, hanem mindannyiszor meghallgatta a magyarokat s a legmesszebbmenő válasza ez volt:

— Davon können wir sprechen! (Erről lehet beszélni!)

Tovább az osztrákok sohasem mentek. Sőt a valóság az, hogy az osztrákok még arról sem nyilatkoztak, hogy hosszú avagy rövid lejáratu legyen a kiegyezés? Beck báró osztrák miniszterelnök mindent ad referendum

semminő irányban. Természetesnek tartják a függetlenségi pártkörben, hogy ilyen körülmények között a magyar kormány helyzete gyönge és nagy taktikázásra van szükség, hogy az osztrák részről már eddig is tapasztalt ravaszsággal le ne főzzék.

Az osztrák elaborátum.

Bécsből jelentik, hogy a jövő hétfőn az osztrák kormányban a kiegyezés közvetlen tárgyalására kiküldött miniszteri bizottság, melynek Beck báró miniszterelnök Korytovsky pénzügyminiszter Derschatta vasuti miniszter, Kersch kereskedelmi miniszter és Auersperg gróf földmívelési miniszter a tagjai, tanácskozássra ül össze. Ennek tárgyat az az elaborátum fogja adni, melyet az osztrák szakbizottság az eddigi kiegyezési tárgyalások alapján az eddig elintézett kiegyezési anyagból kidolgozott.

Ha ezt a dolgot a miniszteri bizottság elfogadja, úgy közlik ezt a magyar kormánnyal s tudomására adják azt is, hogy a további kiegyezési tárgyalásoknak, melyek legközelebb Budapesten fognak megindulni, ez lesz az alapja. A tárgyalások terminusa még pontosan nincs megállapítva, de nincs kizárva, hogy ez a legközelebbi hét utolsó napjaira várható.

Szabad választás.

— A kulturpalota ügyéhez. —

Áramláb Gábor uram meghalt s örökségében két lovat hagyott hátra. Egy kehes szürkét, meg egy pompás vaserest. A két örökös osztzkodni kívánván, megszólal az öregebbik és erősebbik:

— Te! Nem bánom: szabadon választ-hatsz a két ló közül. De ha a vaserest választod, úgy váglak kupán, hogy attul koldulsz!

Mihalik József ur a városrendező-bizottság mai ülésén:

— Én nem akarom befolyásolni a közgyűlést a helyválasztásban. De ha nem azt a helyet választja, amelyiket mi: úgy megsemmisítem a határozatot, hogy attul koldul a város!

A budapesti árviz.

Apad a Duna.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 3.

Mint megírtuk, a Duna vize annyira megáradt, hogy tegnap Ó Buda mellett kilépett medréből és elöntötte a környéket. Az árviz kezdetben veszedelmes mérveket öltött. Most azonban már szünőfélben van az árvizveszedelem, mert az ár apadni kezd. Az árviz területén utász katonaság tart állandóan szolgálatot. A Duna áradásáról tudósítónk az alábbiakat jelenti:

A Duna áradása különösen Ó Buda egyrészen kezdett veszedelmes jelleget öltetni. A Filatóri gátat, ott, ahol egy pénzügyőri őrház jelzi a Dunának egy mesterséges kiágazását, elöntötte teljesen a víz. A gátmenti terület viz alatt van. Magas fáknak csak a koronája látszik, a törpébbeket pedig egészen eltemette az ár. A dülönék mélyebb fekvésű házait egészen elöntötte a víz, úgy, hogy a jobbára munkásnépből lakott Kapás- és Apáti utcákban csónakkal mentették, amit megmenteni lehetett.

Munkások alig jelentkeztek mentésre. Kevéselték az előjáróság által nekik följajánlott napszámot, a hatóság tehát katonai segítséget kért és a ténylegesen egy század utász-katonát vezényeltetett ki.

Az utászok serényen dolgoztak és az éjszaka várták a kritikus órát, amikorra a legmagasabb vízállást jelezték.

Szerencsére az éjjel állandóan apadt az ár és a Kreml-malom melletti árkon már az iszapos víz felületén uszkáló szemét utja is mutatja, hogy a víz rohamosan és állandóan apad. Vissza a folyam medrébe igyekszik a kiszorult veszedelem.

Az Ó-budai hajógyárba ma reggel hét órakor egy század utász-katonát vezényelték. Résen van azonkívül a tengerészeti legénység is, amelyet Pólából küldenek ide állandóan a hajóépítkezéshez.

A vasuti töltés nem rongálódott meg és a szent-endrei vicinális forgalmában nem történt semmilyen akadály.

A vidék egyébként a pusztulás sivar képét mutatja. A Duna mentén a magas töltésekre egészen felszökött a piszkos, sárga víz, amely lomhán hullámszik lefelé. A tengerészeti kikötőben álló, félig és egészen kész cirkáló hajókon, a „Temes”, a „Bodrog”, a „Szamos” és a tengerész őrzőjárnak való csavarcsónakon senki sem dolgozik. A mentési munkálatokhoz behívtak minden épkezláb hajómunkást.

A hajógyári részen, nagy területen állnak víz alatt a fák. Különösen a sziget háulsó részét fedi hosszú területen az árviz.

Emberben nem esett kár az éjszaka és vagonban is alig. Ha az apadás következetesen ilyen lesz, akkor az elöntött rész lakói nem sokára visszatérhetnek házaikba.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: Milliárdos kisasszony, operetta. Vasárnap: Delután: Gül-Baba, operetta. Este: A sárga csikó, népszínmű.

Dal

a trafikos kisasszonyról.

Amerre zugva jár a népség
S a lovasút busan robog,
A főúton csak egy trafik van,
Amelyre gyakran gondolok.
Mert ámbár a szivarja nedves,
Az, aki adja, szörnyen kedves.
A haja szőke, szeme nagy
S egész valója csupa fagy.

A trafikos kisasszony képe

Álmomban gyakran néz felém,
S a Hölgyeket, mióta láttam,
Mindig csak ő náluk vevém.
Mert az a nő, nyájas közönség
Csupa kellem és csupa fönség,
Szeretem nézni szerzőlött
Ugy este hét és nyolc között.

Tudom, hogy bomlik érte más is:

Egy önkéntes huszárgyerek.
S a mig, ő udvarol merészen,
Én megmukkanni sem merek,
Csak azt az egyet konstátálom,
Hogy ez a nő az ideálom,
Hogy szívem úgy forr, mint egy katlan
És hogy ő ellenállhatatlan.

Ah, bájos nagysád, vegye észre,
Hogy árva szívem úgy dobog,
Mint mikor Urnapján a tambur
Buzgón veri a nagydobot.
S mostanság az a szívem vágya,
Hogy bárcsak ön szivarrá válna,
S mig ajkam az ajkához érne,
Ertem hamvadna tűzben égve!

— zab.

* Az attaché. Nagyon hosszú ideje annak, hogy az aradi közönség Meilhac szellemes vigjátékában, Az attachéban gyönyörködött. Csillag Teréz vendégszereplése alkalmából újították fel

ezt a telivér francia szellemességű darabot, mely mostanság kétszeresen és érdekesen hatott Tudvalevőleg Lehár Vig özvegyének szövege hűséges kivonata és átírása. Az attaché-nak, melynek alakjai montenegrói jelleg nélkül szakasztott másai, illetőleg elődei a vidám szlávoknak. A vig özvegyet, Palmer bárónét Csillag Teréz adta ragyogó művészetével. Meanyire más vig özvegy az a primadonnák vig özvegyénél. Csupa szellem, elbűvölő finomság Csillag Teréz Palmer bárónéja. Varázslatos játékával, csodás beszédével páratlan gyönyörűségére szolgált a zsufolásig telt nézőtérnek.

A darab összes szereplői fokozott ambícióval járultak a sikerhez, mely az egész előadást nyomon kísérte. Prachs grófot, az attachét Marházy adta nagy uri eleganciával, diszkreter. Különösen az első felvonásban volt kifogástalanul jó. Horti Scharpf bárója meglepően színes, érdekes alakítás volt. Dacára, hogy mindenben azonos szerep a vig özvegy Zetájával, Horti csupa új hangot és alakítást vitt szerepébe, melylyel nagy sikert aratott. Klasszikusan jó volt Várnay Feigelfa, Delly Lajos azonban teljesen elejtette De Mére szerepét. A gondos rendezés csak növelte a mai est nagy sikerét.

Csillag Teréz a mai előadáson bucsuzott a közönségtől, mely három estén át igaz hódolattal és lelkesedéssel adózott a kiűnő művésznőnek. H. G.

* A Keszler pár vendégszereplése Nagyváradon. Keszler Ede és neje K. Kápolnay Juliska tegnap három napi vendég szereplésre Nagyváradra utaztak. Első debütjük a Tolvajban volt. Bár ebben a darabban kevéssel előtűk a Góth pár letarolt Nagyváradon minden babért és így szinte képtelenség volt a rokon-szenves Keszler párt az összehasonlítástól megóvnia a közönségnek, mégis jelentékeny sikerük volt. A művész párt nagy bensőséggel fogadta a közönség, amely régi emlékeiből vett szeretettel ünnepelte úgy Keszler Edét, mint nejét K. Kápolnay Juliskát, akik ma és holnap folytatják vendégszerepléseiket a Szigligeti Színházban. Ma este az Egyenlőségben játszottak. Utolsó föléptükül az Ocskay brigadérost választották. Keszler adja a címszerepet, neje pedig Tisza Ilonát fogja játszani.

* Az Uránia Aradon. A jövő hét második felében a budapesti Uránia Színház rendez előadásokat a téli színházban. Aradi vendégtékának műsorán a legerdekesebb és legtanulságosabb számok szerepelnek. Az aradi közönség már ismeri az Uránia színházat abból az időből, amikor Hock János előadása mellett mutatta be képeit Aradon. Ezek az esték éppoly tanulságosak, mint érdekesek s megérdemlik a közönség részvételét.

* Az ördög. A téli idény egyik szenzációja. Molnár Ferenc hatalmas szellemi alkotása: Az ördög az utolsó szezon-hét játékréndjét gazdagítja művészi eseménynyel. Hétfőn, május hó 6-án este mutatják be ezt a vígjátékot, amelynek címszerepét Szendrey igazgató, női főszerepét pedig Novák Irén ábrázolja.

* Kuruc Feja Dávid. A szezon utolsóelőtti estéjén, szerdán diszlokációt tartanak a színházban. Az előadásnak tiszta jövedelmét a református templom javára fordítják. Színpadra kerül Fényes Samu dr. hatalmas történelmi háttérrel megalkotott színműve: Kuruc Feja Dávid. Az előadáson a szerző is megjelenik.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap este a magyar népszínművek egyik legkiválóbbja: Sárga csikó szerepel a játékrénden. Ez lesz az utolsó népszínmű a kőszínházban. Vasárnap délután Gül-Baba operette megy, amely a rendkívül felkapott A vig özvegy mellett is állandó érdeklődés mellett szerepelt a műsoron.

* Piroska és a farkas. Ez a rendkívül érdekes gyermekelőadás nem vasárnap délután, mint azt lapunk maicskájában tévesen jelez-

tük, hanem május hó 9-én, csütörtökön délután kerül előadásra. Csütörtök este zárul a téli színházi idény. Eszerint a délutáni közönség a szezon utolsó napján újdonságot élvez. Az igazgatóság Piroska és a farkas történetét fényes kiállításal hozza színre.

* Milliárdos kisasszony. Strausz József bájos alkotását, a hangulatos, finom melódiákkal teli Milliárdos kisasszony című operettét holnap, szombaton adják ismét, ugyanabban a szereposztásban, mint az elmúlt pénteken. Betsyt, a milliárdos kisasszonyt Kállay Jolán játssza, aki ebben a szerepében csak gyarapította eddigi sikereit. Sz. Rontay Boriska, Zalay Margit, Szathmáry, Leóvey, Ladiszlav, Hunyady, Faludy, Horti és Kulcsár kezében van a többi főbb szerep.

Amiről beszélnek.

A generális teája.

Arad, május 3.

A katona azért katona, hogy jól csinálja az indabálneot, továbbá azért, hogy a frájtértől felfelé az összes csillagos atyauristeneket kellően tisztelje. A katona nem azért való, hogy a világ hiuságos folyásán tündödjék, hanem azért, hogy a svarmléniázást értse és értelmesen tudjon szalutálni. Sajnos azonban a világ folyása nem igazodik a főrifit szabályai szerint és a katonák ma már a világ folyása felől is tündönek, ami mélyen sérti a szolgálati érdekeket és az egyéb ilyen fontos dolgokat. Igazán, nincs is semmi csudálatos abban, ha a tiszt urak erőteljesen szidják a legénység apjának teremőjét, noha ez a szolgálati szabályzat első paragrafusába ütközik. A szolgálati szabályzat első paragrafusa ugyanis meghagyja, hogy az istent főrifimészit tisztelni muszáj. De ki tehet róla, hogy gyakran meg kell szegni a főrifit is, mivel a bakáknak tulajdonul felnyitott a szemé és olyik már azt is elmeri gondolni, hogy a hadnagy ur nem is olyan nagy isten, mint aminőnek látszik, különösen, ha ég felé kunkorítja a bajuszát.

Ilyenek az állapotok mostanság katonáknál. Természetes dolog, hogy a tiszt urak teli vannak panaszszal és erélyes rendszabályokat emlegetnek. Ha pedig a tiszt urak erélyes rendszabályokról beszélnek, az azt jelenti, hogy emberkinzások vannak készülöben. Persze, az ilyesmit úgy kell csinálni, hogy a cibilek meg ne tudják. Mert ha megtudják, az újságokba kerül a dolog. És azok az újságírók! Diese Zeitungsschmierer!

A minap is Arendt Lajos tábornok társaságában folyt a szó az erélyes rendszabályokról. A tábornok mosolyogva hallgatta a hadnagykák szavait és végül a következő históriát mesélte el:

— Erélyes rendszabályok? A multkor volt egy esetem, ahol erélyes rendszabályt alkalmaztam. Az urak ismerik a kutyamosómat. Derék-fiu, csak egy kicsit bizalmaskodó természetű van. A napokban beállt hozzám és szabadságot kér tőlem. Két napot.

— Jól van! De pontosan itthon légy!

A fiu elment, én pedig este lefeküdtem aludni. Javába alszom, mikor úgy négy óra felé bezörgetnek hozzám. Felkelek és kinézek. A szabadságos tisztiszolga áll ott. Kinyitom az ajtót és beeresztem.

— Hol voltál? — mordulok reá. Mért nem utaztál haza?

— Tábornok urnak jelentem aláson, lekéstem a vonatról, azután nem mertem hazajönni, hát mostanáig csavarogtam. De már nagyon el vagyok fáradva.

— Menj be a szobába!

A fiu bement, én utána. Leültem az asztalhoz, elővettem a számovárt és meggyújtottam a spirituszt. A legény reszkelve állt ott, előre elkészülve a legborzasztóbb rendszabályokra.

— Uj le az asztalhoz! — Komandiroztam neki. És tartsd ide azt a csészt!

Azzal töltöttem neki is egy csésze teát. El-

kezdtem teázni és beszélgetni. Egész okos fiu az a fiu, urak. Elbeszélgettem vele reggelig. Azután meghosszabbítottam neki a szabadságát egy nappal és reáparancsoltam.

— Most pedig mars a vasúthoz! De le ne késsel, mert...

Látjátok urak, ez az erélyes rendszabály!

Arendt befejezte az elbeszélést. A hadnagyocskák reánéztek, egyikük, másikuk elpirult és valamennyi dühösen konstataulta magában:

— Es ez az ember tábornok!

HIREK.

Az asztalos-doktor.

Arad, május 3.

Nagy az ujjongás a demokrata elveket vallók között: egy doktori diplomával felruházott ember asztalos műhelyt nyit a fővárosban. Fel-fogják fedezni, hogy a munka nem szegyen. Meglepő újságként jelentkezik majd az a tény, hogy a kutya-bőrnél az asztalos mesterség sem alábbvaló. És néhány hangzatos frázissal befejeződik a szenzációszám-ba menő eset által felkeltett érdeklődés is. A doktorból asztalos lett: éljen jól!

A doktorból asztalos lett. De vajon mért ne lehetne az asztalosokból doktor? Miért foglalják le ezt a címet egyedül a lateinerek számára, mikor mindenki tudatában van annak, hogy gyakran kisebb szellemi képességekkel el lehet vezetni egy-egy ügyvédi irodát, mint a milyen képességekre az alaposan képzett iparosnak szüksége van. Miért, hogy újabban is csak a gazdászokra akarják kiterjeszteni ezt a megkülönböztető címet, amely voltaképpen értéktelen, mint minden cím, de amely a mai társadalom átlagemberei előtt értékes, mint minden cím? Miért tesszik kiváltsággá, előjoggá a kifejezetten szellemi pályák részére a doktori címet és miért nem hozzák közelebb az iparost a társadalom lateiner rétegeihez azzal, hogy az iparos is épponugy lehessen doktor, mint az ügyvéd, az orvos, a mérnök?

Ahányszor egy báró boltot nyit és ahányszor egy boltos báró lesz, örömmünnepe van a polgári elemnek. Az egyenlőség elvének kidomborodását láják ezekben az apróságokban. Pedig voltaképpen az ilyen eseteknek nincs egy szemernyi jelentőségük sem. Egy fecske nem csinál tavaszt. A társadalomra nézve csak akkor volnának jelentőségteljesek az ilyen esetek, ha tömegestül fordulnának elő. És akkor sem volnának túl nagy jelentőségűek. A lateinerek, a kereskedők, a gazdák és az iparosok között fennálló válaszfalak akkor is maradnának a régié. A társadalom csak annyiban lenne homogénebb, hogy a báró-boltosok megtanulnák becsülni a többi boltosokat, a boltosbárók pedig megtanulnák, hogy bárónak lenni nem is olyan világren-dítő dolog.

Demokratikus szempontból azonban mindenesetre sokat jelentene, ha minden pálya munkásai megszerezhetnék a doktorátust. Ez elsősorban maga után vonná a cím elértéktelenedését. Másodsorban pedig bizonyos

kapcsolatot teremtené a lateinerek és nem lateinerek között.

Mire azonban odáig jutunk, hogy a doktorátust mindenki megszerezheti: doktorátus már régen nem is lesz. Nagyon messzi idő ez: az egy-séges társadalom korszaka.

— Lapunk mai számával az Aradi Közlöny összes előfizetői megkapják az Aradvárosátérítő vonatok menetrendjét.

— A király nem jön Budapestre. Bécsből táviratozzák: Udvari körökből azt a hirt, hogy a király egyelőre nem megy Budapestre, megerősítik. Az uralkodó egész május havát Bécsben fogja töltetni. A király a tegnapi napot Schönbrunnban töltötte. A hónap első felében az uralkodó Bruckba megy, ahol két napig csapatszemlét tart. Junius 1-én a bécsi helyőrségnek diszkivonulása lesz. Junius 4-én ünnepiesen teleplezik a Volksgartenben az Erzsébet királyné szobrát.

— A vasutasok fizetésrendezése. Budapest-ről táviratozzák: Félhivatalosan jelentik, hogy Kossuth Ferenc május 7-én terjeszti be a vasutasok fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot.

— Országos diák-kongresszus. Egerből táviratozzák, hogy ott ma megkezdődött a magyarországi főiskolai hallgatók országos kongresszusa. A nagygyűlés több napig fog tartani.

— A magyar-horvát barátság ára. Budapest-ről táviratozzák: Egyes lapok azt a hirt közlik, mintha Kossuth Ferenc beleegyezett volna abba, hogy a magyar államvasutak hivatalos nyelve Horvátországban ezentúl a horvát legyen. Ezzel szemben a M. T. illetékes helyről jelenti, hogy a hirtől egy szó sem igaz. Az államvasutak hivatalos nyelve marad, ami volt, vagyis a magyar és ezen a legkisebb változás sem történik. A magyar kormány abba egyezett bele, hogy a horvátországi állomások horvát nevet írják ki első sorban, az a joga meglévé Horvátországnak, hogy saját községeinek nevét megállapítsa. Megegyezés történt továbbá arra, hogy nemcsak azt kívánják meg minden hivatalnoktól, hogy magyarul tudjon, hanem Horvátország területén azoktól, akik a közönséggel való érintkezésre vannak hivatva, a horvát nyelv tudását is megkövetelik. Ezek a hivatalnokok a horvát közönséggel horvát nyelven tartoznak érintkezni. Ez az, amit az államvasutakra nézve megállapítottak.

— A király Erzsébet-szobra. Berlinből jelentik: Ferenc József király a kölni virágjátékokra Erzsébet thüringiai grófné, Magyarország nemzeti szentasszonyára való emlékezésül és a boldogult Erzsébet királyné emlékére ezüst Erzsébet-szobrot alapított.

— A Máv. altisztek előléptetése. Budapest-ről táviratozzák: Ma jelent meg az államvasutak több száz altisztjének májusi kinevezése, illetve előléptetése, május 1-jei hatállyal.

— Lezuhant tehervonat. Orsováról táviratozzák: Tegnap este 9 órakor a Karánsebes felől Orsovára jövő, 25 vagonból álló tehervonat Porta Orientalis és Tornya állomások között kisiklott, a magas töltésről lezuhant és teljesen összetört. Egy fékező szörnyet halt, több vasúti alkalmazott súlyosan és életveszélyesen megsebesült. Orsováról segélyvonat érkezett. A pályatest megrongálódott. A közlekedés átszállással történik. Szigorú vizsgálat megindult. A kisiklás okát még nem tudják.

— Uj bank Aradmegyében. Borosjenőn a románok vezető emberei egy új pénzügyintézetet alapítanak. A pénzügyintézet címe *Plugariul* s 1000 darab száz koronás részvényre alakul. Az alapítók között vannak: *Georgia* János borosjenői román esperes, *Burdán* Tivadar dr. borosjenői ügyvéd és *Popovics* Demeter csermői lelkész. A részvényaláírások határideje augusztus 1., az alaptőke részleteinek befizetési helye az aradi *Viktoria* hitelintézet.

— Halálozás. *Ceotea* Felicia, néhai *Ceotea* György román semináriumi tanár leánya ma hosszas szenvedés után 18 éves korában meghalt. A temetés holnap délelőtt tíz órakor lesz a *Mikes Kelemen* ut 23-ik számú házból.

— Doktorból — asztalosmester. Valószínűleg már legközelebb ilyen felirási cégtáblát fogunk látni a fővárosban:

Dr. Eöry asztalosmester.

Akit ez a cégtábla megnevez, igen tanulságos példa arra, hogy ambícióval, szorgalommal és kitartással minden pályán, kiváltképpen a tiszt és ipar terén jelentékeny eredményt lehet elérni és nemcsak a hivatalnoki pálya az egyedüli, melyen boldogulni lehet. A főváros oligarchiájában állott ugyanis hét éven át mint fogalmazógyakornok *Eöry* Gyula dr., de alapos készsége és iparkodása dacára sem tudott előremenni. Ez alatt az idő alatt is szabad óráiban az asztalosmestert foglalkoztatott, kitöltötte a tanoncidejét, annak rendje és módja szerint felszabadult, azután pedig egyet gondolt és ott hagyta a fővárost — elszegődött a híres *Thék* Endre-féle bútorgyárba és ott fél esztendeig mint segéd dolgozott. További kiképzetés céljából innen külföldre távozott és Bécs, München, Berlin, Brüsszel, Páris és London városában mindenütt egy-egy fél évig a legkiválóbb asztalosműhelyben dolgozott, míg több mint harmadfél évi távollét után hazaérkezett. Mint halljuk, a diplomás asztalosnak az a derék szándéka, hogy a külföldön szerzett bő tapasztalatait a hazai ipar érdekében itthon érvényesítse.

— Boxerlázadás készül. Londonból táviratozzák: A Standard tientsini jelentése szerint a város benszülőttek lakta részeiben az ajtók vérével vannak bekentve, éppen úgy, mint a legutóbbi boxerlázadások alkalmával. A lakosság körében nagy az izgatottság. A benszülőttek lapjai figyelmeztetik a hatóságokat a mozgalmakra, amely képes lesz a boxerzavargások borzalmait újból felidézni.

— Aradi cigányprimás Koppenhágában. Még évekkel ezelőtt, mikor *Steiner* Lambert egy gyermek zenekarral Pankotáról külföldi körútra indult, érintkezésbe lépett Erdi hamburgi hangverseny rendező ügynökkel, akinek akkoriban figyelmébe ajánlotta *Gyurkovics* András aradi cigányprimást. Az ügynökség akkoriban előjegyzésbe vette a dolgot, s a napokban leírt Aradra *Gyurkovics*nak, hajlandó e vele három hónapos szerződést kötni egy *Koppenhágában* tartandó vendégzsereplésre vonatkozólag. *Gyurkovics* elfogadta az ajánlatot s most már csak attól függ az utazás, mennyiben tudnak meg egyezésre jutni a díjazást illetőleg. Ha megtudnak egyezni, *Gyurkovics* András kilenced májjával még e hónapban kiutazik Koppenhágába.

— A mezőhegyesi cukorgyár kérelme. A mezőhegyesi cukorgyár átalakítási munkálataival igen megszorodott ott a munkások száma, illetve sok ott jelenleg az olyan munkás, akik nem tartoznak a tulajdonképeni cukorgyári munkások közé. *Martens* Caesar, a cukorgyár igazgatója, tekintettel arra a körülményre, hogy a mezőhegyesi csendőrség létszáma igen csekély, de a nagyterületű ménesbirtokon folyton

el is van foglalva, a netán bekövetkező munkás zavargásokra, ma megkeresést intézett Csanád vármegye alispánjához, hogy a cukorgyár részére külön csendőrség kirendeléséről gondoskodjék.

— Gyárkérmény döntés. Dombiratosról írja tudósítónk: *Ráth* János csanádmezei földbirtokos dombiratosi birtokán *Reppmann* Gyula aradi műépítész rendszere alapján egy gyárkérményt döntöttek le. Az érdekes munkálattal, amelyet *Kerekes* Lajos aradi építési vállalkozó vezetett, nagyszámu közönség nézte végig.

— Táncitanítók közgyűlése. Akik a fiatalságot a tánc magasabb tudományában kiképezik, nevezetesen a boszton, valcer, mazurka és négyesmesterek, hogy érthetőbben fejezzük ki magunkat: a magyarországi vidéki táncitanítók e hó 7-ikén évi közgyűlést tartanak Mezőkovácsházán. A közgyűlést megnyitó táncot *Szentkatolnay-Demény* József elnök lejteti el. Ezután a táncokról szóló alapszabályzatot sürgetik meg a belügyminiszternél. Ezt egy küldöttség fogja megtenni megfelelő tánclepekben. Majd segélyegyletet fognak létesíteni, a pénztári álladékról is jelentést tesznek. Végül indítványok kerülnek napirendre. Ez lesz a közgyűlés legérdekesebb része. Az egyik tánc és illemtanító valószínűleg elő fog állani azzal, mondja ki a közgyűlés, hogy a csárdásban ezentúl nem szabad a hölgyek lábán táncolni, a bosztonban nemcsak a lépésekre, hanem a táncosnő ruhájára is vigyázni kell. Végül illemreformokról is fognak indítványokat tenni. A közgyűlés után általános tánc lesz...

— A városi tisztviselők fizetésemelést kérnek. A városi tisztviselők, nevezetesen az 1400, 1500 és 1600 korona fizetéssel bíró számtisztek, irodai segédsztek és adótisztek beadványt terjesztettek a törvényhatósági bizottság elé és a nagy drágaságra való hivatkozással évi 200 korona fizetésemelést kérnek. A tisztviselők kérelmével az e havi közgyűlés foglalkozik.

— Románia után Bukovina. Csernovitzból táviratozzák: Bukovina néhány hegyi vidékén a parasztság körében veszedelmes mozgolódást vettek észre és attól tartanak, hogy a most kezdődő görögkeleti húsvéti ünnepeken zsidó ellenes zavargások lesznek. Ezért ezeken a vidékeken a csendőrséget megerősítették.

— Az aradi pékek sztrájkja. Az aradi sütőmunkások sztrájkja még mindig változatlanul tart. A munkások egész nap a Munkás Otthonban levő sztrájk tanyán tartózkodtak, ahol ugyancsak hangos élet uralkodott. Békeltetési tárgyalást mindezekig még nem hívtak össze, mert a munkaadók kijelentették, hogy a sztrájkoló munkásokkal nem tárgyalnak.

— Egy baritonista rémtette. Milánóból táviratozzák: *Rossi* Arkangelusz híres olasz baritonista, — aki a földrengés idejében San-Francisco-ban vendégzserepelt és az ijedség következtében elvesztette hangját, — tegnap elmezavarában kivágta a nyelvét. A szerencsétlen baritonistát kórházba szállították, ahol egy örízetlen pillanatban nyelvének még megmaradt részét is kivágta.

— A külügyminiszter Berlinben. Berlinből táviratozzák: *Szögyény* Marich osztrák-magyar nagykövet tegnap *Aehrenthal* báró tiszteletére lakomát rendezett, amelyen *Tschirsky* államtitkár nejevel, *Müller* államtitkár-helyettes, *Lerchenfeld* gróf bajor követ, *Varnbüler* báró württembergi követ nejevel *Wolkenstein* gróf és neje, valamint az osztrák magyar nagykövetség tagjai nejeikkel voltak jelen.

— Bérmozgalmak. Gyuláról jelentik: Utóbbi időben mind általánosabbá válnak Gyulán a bérmozgalmak. Alig szűnt meg a szabómunká-

sok sztrájkja, utána az asztalosmunkások és tegnap a borbélyok léptek sztrájkba. Ugyancsak tegnapra várták a bérkocsisok és fuvarozási munkások sztrájkját, de itt sikerült a differenciákat még idejekorán rendezni. Ugy látszik, hogy a szabómunkások, valamint a bérkocsisok és fuvarozási munkások ismét sztrájkolni készülnek, mert e két szakma munkásai még most sincsenek megelégedve helyzetükkal. A sztrájkokra egyrészt a munkaidő nagysága, másrészt az élelemnek az Alföldön is nagy mértékben való drágulása és ezzel szemben a munkabérek alacsony volta adott okot. Valószínű, hogy az ellentétek hamar kisimulnak, mert a munkaadók hajlandók a munkások követeléseit teljesíteni.

— **Felrobbant lőporraktár.** Honkongból táviratozzák, hogy Kantonban felrobbant egy lőporraktár. A robbanás következtében elpusztult 15 ház és 100 megsérült. A történelmi nevezetességű pagodát is megrongálta a robbanás. A várost körülvevő fal kétszáz lábnyi hosszúságban elpusztult.

— **Megüresedett állás a városnál.** Ma járt le a városnál megüresedett rendőrhadnagy állásra kiírt pályázat. Az állásra *Hoffmann Győző* rendőrségédtiszt pályázott, akinek megválasztása egyhangú lesz.

— **A vezérkar reformálása.** Bécsből táviratozzák, hogy a hadügyminiszteriumban a legközelebbi napokban Schönaich közös hadügyminiszter elnöklésével tanácskozás lesz, amelyen a vezérkari főnök és a csapatfelügyelők is részt vesznek. A konferencia szervezeti kérdéseket fog megvitatni, még pedig első sorban a vezérkar reformjának kérdését.

— **Megbüntetett leánykereskedő.** Budapestről és a magyar vidékről nap-nap után tűnnek el fiatal leányok, a legtöbb esetben nyomtalanul. A rendőrség sejti, hogy leánykereskedők hálójába kerülnek ezek a leányok, de a ravasz lélekkufárokat csak a legritkább esetben sikerül tettenérni. A rendőrség akkor is tehetetlen ezekkel a legalálább gonosztevőkkel szemben, mert a kis elzárás és pénzbüntetés meg nem akasztja őket jövedelmező munkájukban. Amint fővárosi tudósítónk jelenti, a budapesti VII. kerületi kapitányság 40 napi elzárásra és 300 korona pénzbüntetésre ítélte leányke eskedés miatt *Heisztli* Antalnét, született *Schneider* Julia 54 éves fodrásznőt, aki Konstantinápolyba és Németországba szállított leányokat.

— **A vén betyár büntetése.** Sátoraljaujhelyről táviratozzák: Az itteni törvényszék ma tárgyalta *Szarvas Petik* Mihály hírhedt rablóvezér bűnügyét. Az 50 éves Petik élete 19 évtől kezdve lop és rabol s már 25 évig volt elzárva. A múlt nyáron 2000 koronás díjat tűztek ki elfogatására. A törvényszék ma 10 évi fegyházra ítélte.

— **Marosba fult fiatal ember.** Tegnap délután 5 óra tájban *Szűcs* Mihály makói ember *Kohajda* János nevű kiszombori munkástársával a tárnoki komp közelében levő szőlőben befejezte a munkát és hazafelé indultak. Először haladt az öreg Szűcs, utána lépdelt Kohajda. Utjok a kiáradt Maros omladékony partján vezetett. Az elől haladó Szűcs Mihály gyaloglás közben egyszer nagy loccsanásra lett figyelmes. Hátra fordult, s látta, hogy munkástársa, Kohajda János a rohanó folyó hullámaiba esett és a sebes ár villámgyorsan sodorta tova. Hasztalan volt minden segélykiáltás, mire a tárnoki komp csolnakja odaérkezett, a szerencsétlen ifju már nyomtalanul eltűnt a habok között.

— **Az egyke ellen.** Somogy vármegye május 6-án tartandó közgyűlésén tárgyalni fogja gróf

Széchenyi Aladár indítványát a Dunántul eharapózott egygyermek rendszer orvoslása ügyében. Az indítvány az örökösödési törvény módosításával a legkisebb földbirtok szétforgácsolását kívánja lehetetlenné tenni. A véderőtörvény olyképpen lenne módosítandó, hogy minden harmadik vagy negyedik fiúnak a katonakötelezettség alól való mentessége biztosításuk. A magzatelhajtás soron kívüli eljárással a legszigorúbban büntetessék. Állami bérleteknél, vasuti munkálatoknál és állami alkalmazásoknál elsősorban a népes családok sarjadékai volnának figyelembe veendő. Az egyházi és iskolai adók a több gyermekkel bíró családnál leszállítandók, esetleg egészen elengedendők.

— **Titkárválság az aradi szociáldemokrata pártban.** Az aradi szociáldemokrata párt párttitkárválság előtt áll, miről tanúságot szolgáltat a *Népszavában* megjelent következő hír:

Az aradmegyei pártszervezet pályázatot hirdet *párttitkári* állásra. A párttitkár teendői közé tartozik: a gazdasági és a politikai mozgalom irányítása és a havonta egyszer megjelenő *„Aradi Munkás”* című politikai pártlap szerkesztése. Csak olyanok pályázzanak, akik a magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják. Aki románul is tud, előnyben részesül. A titkár kezdő fizetése havonta 160 korona. A pályázók legkésőbb május hó 10-éig küldjék be folyamódásukat *Klopstein* Ernő elvtárs címére *Aradra, Simonyi utca 2. szám* alá. A borítékra rá kell írni, hogy „Pályázat”. A május 10-e után érkező pályázatokat nem veszik figyelembe. Akit megválasztanak, annak május 15-ikén el kell foglalnia az állást.

— **Zendülés egy fogházban.** Berlin-ből táviratozzák: Pétervárról jelentik tegnapi kelettel, hogy az ottani állami fogházban ma is tartott az egyes fogságban levő politikai foglyoknak zendülése. A fogház igazgatója végre is teljesítette követeléseiket, eltávolította a foglyok által embertelennek kijelentett cellafelügyelőt, megengedte, hogy panaszaikat a kormányzó elé terjeszthessék és megígérte, hogy azt a kívánságukat, hogy naponta sétákat tessenek és jobb ellátást kapjanak, pártfogolni fogja.

— **Akinek nincs.** Egy kollegánk a napokban Szegeden volt s ottani tapasztalatai közül a következő apróságot mondta el:

Bejárta a szép várost s elment a piacra, ahol mindenféle vásáros bódé közt néhány mutatványos sátor is állott. A legnagyobb tolongás egy óriási sátor előtt volt. A nagy embertömeg alig tudott beférni a sátorba s egyre újabb és újabb rajok kívánczoltak be. Kollegánk kíváncsi volt a nagy erőlködés okára s maga is közeledett a sátor felé. Kiképzett nem csábitgatta a népet, ellenben a bejáró felett óriás betűkkel a következő felírás diszelgett:

„Itt látható egy ember, akinek nincs.”

Csak ennyi. Egy szóval sem több. Hogy mije nincs annak az embernek, azt csak husz krajcár beléptidijért lehet megtudni. Gyermek és katonák őrmestertől lefele ellenben félannyiért birtokába juthatnak a titoknak. Barátunk lefizette a husz krajcárt, maga is szörnyen kíváncsi lévén a bent muto-gatott ember negativumára. Nagynehezen bejutott s megnézte az érdekes embert. Derékig meztelenre volt vetkőzve s jobb kezét előrenyújtotta. Hiányzott a — hüvelykujja.

— **Öngyilkos irónő.** Berlin-ből táviratozzák: Tegnap délelőtt *Inergens* Anna 25 éves irónőt lakásán halva találták. A fiatal nő revolverből golyót röpített a szájába és azonnal meghalt.

— **Tűzek Csanádmegyében.** Mezőkovácsházán *Zatykó* István kádaspusztai nagy bérletén a gazdasági szin fogott tüzet és rövid idő alatt úgy az épületet, mint a bennelevő gazdasági eszközöket elhamvasztotta. A kár körülbelül 7000 korona, mely biztosításból megtérül. Nagylakon és Kunágotan ugyancsak tűz

dühöngött. Nagylakon *Kreszán* Jánosnak égett le egy törekkazla. Ez biztosítva sem volt. A kunágotai tűz *Grünfeld* Aronnak házában levő Grünfeld Simon boltjában ütött ki, amelyet, mielőtt nagyobb kárt okozott volna, sikerült elfojtani. A kár így is 360 korona, amely szintén biztosítva volt.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Anconából táviratozzák: Popoleaban egy személyvonat hamis váltóállítás következtében egy tehervonatba ütközött. 14 utas többé-kevésbé megsebesült.

— **Tatár Gyula meghalt.** Budapestről táviratozzák: Tatár Gyula, a katonai biztosító intézet főtitkára, aki kedden öngyilkossági szándékból föbelőtte magát, ma reggel 5 órakor a Réczey féle klinikán, ahol azóta eszméletlenül feküdt, meghalt. Az orvosok sebet mindjárt feltétlenül halálosnak mondták és erről a családot is értesítették. Az öngyilkos Tatár Gyulát Réczey tanár klinikáján fel akarták boncolni. A család kérelmére, de meg azért is, mert a halál okát ugyanis megállapították, a boncolástól elállottak. A szerencsétlen főhivatalnok temetése valószínűleg holnap délután lesz.

— **Praeservativ** ideális legjobb minőségben Vojtek és Weisznál. 201

VÁROS ÉS MEGYE

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1907. évi május hó 8-án d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak:

30. Az aradi magyar védő egyesületnek indítványa egységes magyar védőhely létesítése iránt. 31. A tiszti ügyészség beterjeszti a Czeiler és Glück hirdetési vállalatával megkötött szerződést jóváhagyás végett. 32. U. az beterjeszti a Frater és Dömötör mérnökökkel a város felmérése és színtezése nézve kötött szerződést jóváhagyás végett.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Tengerész az aradi járásbíró előtt.** A falusi gavallérok egyik tipikus alakja felett akart ma itélkezni az aradi büntető járásbíró-ság, néhány tanu elmaradása miatt azonban holnapra halasztotta a tárgyalás. A vádlott *Freisinger* János, aki Ujpanáton múlt év november 25-én, egy táncmulatság alkalmával fényes jelét adta lovagias érzületének. Ezen a mulatságon *Freisinger* folytonosan Szalancz Mariannával táncolt, akit boszuból, vagy miből, tánc közben *Gebel* Terézia hátulról megrugott. A dolog mibenállása csak a tánc végén derült ki, mikor Szalancz Marianna kérdőre vonta *Gebel* Teréziát a rugdolódzásért. A patvarkodásra oda jött *Freisinger* is s értesülvén a történetekről, hősi felbuzdulásában neki esett a leánynak s néhányszor úgy hasba rugta, hogy összeesett. Ezenkívül egy más ügye is akadt *Freisinger* Jánosnak. Múlt év december 30-án *Kaiser* János barátját úgy megrakta, hogy nyolc napig attól kódult a szegény ember. Ezt a két ügyet összevonva ma tárgyalta a büntető járásbíró-ság. Az idézés némi nehézséggel járt, mert a virtuskodások óta *Freisingert* besorozták katonának s *Pólába* vitték a haditengerészek közé. Több kísérlet után végre mára megérkezett a delikvens, de a tanuk nem jöttek el. Miután *Freisinger*nek holnap már vissza kell utaznia *Pólába*, a bíróság sürgősen intézkedett a tanuk beidézése iránt s a folytatólagos tárgyalást holnap délelőttre tűzte ki.

§ **Pikáns akták.** Érdekes pörben döntött tegnap a Kuria. Egy valaki azon a címen indított válópört a felesége ellen, hogy az, perverz viszonyt folytat egy nevelőnővel. Az első és másodbíróság a válnak ezt az indokát elfogadta. A Kuria tegnap hozott döntésével megsemmisítette a két bíróság ítéletét és kimondotta, hogy perverz viszony nő és nő között nem lehetséges.

§ **Sikkasztó végrehajtó.** Az év elején rájöttek, hogy *Galbavy* Lajos fővárosi díjnok, aki végrehajtói tennivalókat végzett a X. kerületben, apránként sikkasztott mintegy 600 koronát. Letartóztatták és ma vonták kérdőre a budapesti törvényszék *Szepessy* István dr. bíró elnöklése mellett. A vádlott beismerte, hogy a hiányzó összegeket a maga céljaira fordította és azt hozta fel mentségére, hogy igen nyomasztó anyagi körülmények közt élt.

— Uj polgármestert kapott a főváros — mondotta keserűen *Galbavy* — s amint ilyenkor szokásos, új embereket dugtak a jobb javadalmazásu helyekre. Köztük az enyéimre is. Kitartak a jövedelmesebb állásomból, de azért én nem akartam sikkasztani, csak „kölcson” gyanánt használtam el azt a pár koronát.

A királyi ügyész a btkv. 461. §-ába ütköző többrendbeli hivatali sikkasztás miatt kérte a vádlottat megbüntetni. A törvényszék csupán egyrendbeli büntetést állapítva meg, a btkv. 62. §-ának alkalmazásával *Galbavy* Lajost négy havi fogházra és hivatalvesztésre ítélte. Büntetéséből két hónapot és hat napot kitöltöttek vesznek. Az ítélet tüstént jogerős lett.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

Egy-két napja kedvezőbb időjárás uralkodik. A melegebb idő — amit a gazdák már nagyon vártak — végre beköszöntött.

A gabonaüzlet irányzata azonban még mindig a kedvezőtlen időjárás hatása alatt áll s az árak emelkednek.

A mai piacon eladásra került:

700—800 mm. buza 8.20—30.

200—300 mm. tengeri 5.20—35.

Névleges jegyzés:

Zab 7.10—20.

Arpa 6.30.

Rozs 5.90—6.10.

Az árak koronákban, 50 kilogrammonként értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 3.

Amerika 1/4 magasabb. Kevés forgalom, 10 fillérrel magasabb árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza májusra	9.10—9.11	9.02—9.03
Buza októberre	9.50—9.51	9.44—9.45
Zab októberre	6.90—6.91	6.85—6.86
Rozs októberre	7.98—7.99	7.81—7.82
Uj tengeri	5.90—5.91	5.80—5.81

Zárni 5 órakor:

Rima-Murányi vasúti részvény . . . 545.—

Budapest-kőbányai sertéskezeldelem.

— Május 3. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 144—145 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 145—146 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 146—147 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Sertésleltétel: Május 1. napján volt készlet 26 713 darab, május 2. napján felhajtott 231 darab, május 3. napján elszállított 252 darab, május 3. napjára maradt készletben 26 91 darab.

A hizott sertésüzlet irányzata: Nyugodt.

IDEGENEK ARADON

— Május 3 —

Fehér Kereszt szálloda. Bornemissza János báró birtokos Déva. — Gróf Szacsavay Béláné birtokosó Kavna. — Zombori Sándor igazgató Acsuca. — Kullmann Károly gyáros Grác. — Mandics Vilmos nyugalmazott jegyző és neje Brassó. — Steiger Aladár jegyző és családja Győr. — Borsos Miklós városi hivatalnok Debrecen. — Kéri Sándor kisbirtokos Hódmezővásárhely. — Horváth Gábor tisztviselő és neje Déva. — Vermes Lajos mérnök Temesvár. — Magyar Béla gazdatiszt Magyaróvár. — Kim Sándor vállalkozó Orosháza. — Hönig Ottó kereskedő Bécs. — Vesseli Soma kereskedő Bécs. — Nösner D. gyáros Bécs. — Kárász Nándor magánzó Békésgyula. — Molnár Sándor mérnök Szeged. — Réti Ferenc mérnök Szeged. — Steiner József dr. ügyvéd Debrecen. — Schweiger Vilmos kereskedő Nagyvárad. — Benedek Sándor vasúti pénztárnok Szeged. — Bauer Ernő utazó Trieszt. — Kiemen Emil utazó Trieszt. — Jankovics Gyula utazó Budapest. — Fogel Andor utazó Budapest. — Pollák Samu utazó Budapest. — Fisch Alfréd utazó Budapest. — Hochmann Zsigmond utazó Budapest. — Roth Antal utazó Budapest. — Voppel Viktor utazó Budapest. — Veisz Adolf utazó Budapest. — Fuchs Jenő utazó Budapest. — Mayer Henrik utazó Budapest. — Morgenstern Mór utazó Bécs. — Eigler Miksa utazó Bécs. — Kullmann József utazó Bécs. — Reisz Salamon utazó Bécs. — Ripper Béla utazó Bécs. — Volf Adolf utazó Bécs.

Központi szálloda. Sterbetz Sándor bankhivatalnok Szarvas. — Katona Imre szerkesztő Miskolc. — Szabadhegyi Géza birtokos Illye. — Faber Alfréd igazgató Bécs. — Jánossy György magánzó Budapest. — Márialaky Imre esendőfőhadnagy Szeged. — Lukács Sándor huszárfőhadnagy Czernowitz. — Schlesinger Sándor főmérnök Budapest. — Walter Szeréna kereskedő Békéscsaba. — Fejes Armin igazgató-tanár Nagynyed. — Miskolczy Hugó joghallgató Nagyvárad. — Gallik István miniszteri tanácsos Budapest. — Beregin József kereskedő Budapest. — Himler Gyula kereskedő Budapest. — Grünwald Béla kereskedő Budapest. — Mandl Ferenc kereskedő Budapest. — Kohn Jenő kereskedő Budapest.

Nemzeti Színház.

Szombaton, 1907. évi május hó 4-én:

A milliárdos kisasszony.

Operette 3 felvonásban. Francia eszme után írta: Lindau Károly. Zenéjét szerző: Strauss J. Fordította: Mérey A.

SZEMÉLYEK:

Stanley Ross	Ladislav J.	Very Ákos	Faludi K.
Betty, leánya	Kállai Jolán.	Feigenbaum	Szathmari A.
Povicska Nasa	Zalai Marzit.	Turietanb	Leővel Leo.
Boleslav	Horti Sándor.	Harmat Évi	Rontai B.
Basareti	Hunyadi J.	Watson, tanár	Kulcsár L.

Közdete este 7 és fél órakor.

NYILTTER.

Rozvány Pál

okl. mérnök,

építő- és jogosított birtokrendező mérnök

műszaki irodáját

Zrínyi-utca 4b. számú házba helyezte át.

1296

Dr. Groszmann Alfréd

ügyvédi irodáját

Aradon, Petőfi-utca 7a. sz. alatt

megnyitotta.

1295

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedése

Aradon, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temes megyei telefon 517.

Pallas Nagy Lexikona.

Jókai Mór munkái

(nemzeti kiadás.)

Mikes Kelemen Törökországi levelei

(100 koronás diszkiadás.)

György Aladár: A föld és népei.

Műveltség könyvtára.

Gáspár: Utazás a föld körül.

Báró Eötvös József összes művei.

Képes Nagy Világtörténet.

Brehm: Állatok világa.

Madách: Az ember tragédiája.

Munkácsy Mihály élete és munkái.

(Nagy album alakú diszkiadás.)

Reclus: A föld.

Herrman: Magyar Halászat és a term. tud. társulat kiadásában megjelent több forrás munka

267.

antiquarice

leszállított árakon

kapható.

Több száz évfolyam magyar és német folyóirat disztáblában, egy kötetben 8—10 regény, 2—4 koronáig.

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedésében

Arad, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temes megyei telefon 517.

BORHEGYI BORVIZ

sziklából fakadó természetes ásványvíz.
forrás kezelőség
Szászrégen.

Vezérképviselő Aradon

Stern Sándor

Kapható: Fejér Gyula, Pollák József, Dürr Kocsárd, Dürr Gusztáv, Daimel Lajos, Altmann Ede, Husarek Agoston Lipka. 1202

APRÓ HIRDETESEK.

Kiadók

első és másodemeleti 2-3 szobából álló lakások május 1-től Hunyadi-utca 1. szám alatt, Szabadság-tér sarkán. 1238

Szejjebb francia divatlap,

a „La Toilette Moderne” színes műlapokkal, eredeti szabás-mintával, ára-füzetenként 1 kor. 20 fill. Ingusz I. és fia könyvkereskedés, Arad. 361

3-4 szobás lakás

fürdőszobával november 1-re ke-restetik. Ajánlatok E. M. jelige alatt kiadóra kéretnek. 370

Jég

kapható havi bérletben naponta házhoz szállítva Petőfi-u. 7/a. Telefon 199. szám. 1253

Villanyvilágítási, telefon, csengettyű, és villámhárító

berendezéseket és javításokat, lámpák és csillárak átalakítását gáz- és villanyra szakoskodva és a legolcsóbban végzem. — Villámhárítókat, elektro-motorokat és fűsztereket mintakönyv, vagy rajz szerint szállítok. Legjobb minőségű villanykörtek, Auerek és lámpaszemeket raktáron tartok.

Diamant Ferenc.

Kazinczy-u. 1.
(A polgári iskolával szemben.)

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15. szám alatt.

Söhre lekasztására

a Mihály-utcában circa 4500 □-öl területéről eladó. Bővebbet Ederer Károlynál Forray-utca. 1234

Egy olcsó pince

az Acsev. palota közelében bérbe-vételre kerestetik. — Ajánlatokat „Pince” jelíggel a kiadóhivatalba kérünk.

386—1907. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Közhírré tételik, hogy az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében az aradi kir. járásbíróóság 1907. V. 667/2. számú elrendelő végzése folytán Koch Dániel végrehajtó javára Tagányi (Taub) Sándor ellen 374 kor. 40 fillér tőke és jár. erejéig fogantatott kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt 1350 koronára becsült férfi ruhanemű és egyéni értékpapirokból álló ingók a még fizetetlen összeg kielégítésére a helyszínén vagyis Aradon, Dessewffy-utca 14/a. sz. a. 1907. évi május hó 4. napjának d. u. 3 órájára kitűzött nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett becsáron alól is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingókat mások is le és felülfoglalták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Aradon, 1907. évi április hó 20. napján.

Najmányi Béla,
bíró. végrehajtó.

1204

Telephon sz. 242.

Kalmár József

hatóságilag engedélyezett villamos világítási felszerelő Arad, Salacz-u. 2.

Költözködéseknél vagy lakásváltoztatásoknál

villanyvilágítási

vagy villanyos csengő

bevezetéseket vagy átalakításokat jutányosan és gyorsan eszközöl

Kalmár József

villanyszerelő Arad, Salacz-utca 2.

175 darab zsebórát

pontos járatu ezüst

minden elfogadható árban elárusít

Schwimmer-cég

Arad, 802

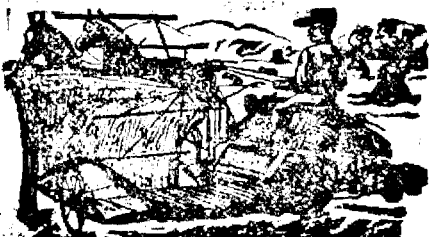
Szabadság-tér 5-6. szám alatt.

Pölzl kávéház mellett.

„Noxon” Canada-kaszáló-gépeket

elsőrendű gyártmányt,

Kévekötoőket
Arató-gépeket,
Fűkaszalókat

melyek kifogástalanul dolgoznak, szállítanak

MAYFARTH PH. és Tsa Bécs, II.

gépgyára és vasöntődéje

M. m. Frankfurt, Berlin, Páris.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentesen.

399

Hamerli-féle pécsi bőrkeztük 3 gombos és hosszú száru, állandó nagy raktár!

Szőnyeg maradékok

meglepő olcsó áron!

Egyes kisebb és nagyobb nyírott

szőnyegek

prima Axminster, csekély szépséghibákkal, rendkívüli alkalmi vétel.

336

Vászon raktár!

Prima rumburgi és creas fehér és színes

asztalnemű.

Chiffon és pamutvászon legnagyobb gyári raktár.

Egyelőre nagyobb elővételek folytán még a régi olcsó árakban.

Harisnya raktárunk

páratlan nagy választék. Olcsó árak

Váci és nagyenyedi

fegyházban kötött férfi 20, 25, 30 és 40 krajcár párja.

Női Hausschild pamutból kötött 55 és 60 krajcár párja fekete és divatszínben.

Rosenblüh H. és Társa, Arad.

Hamerli-féle pécsi bőrkeztük 3 gombos és hosszú száru, állandó nagy raktár!

Megérkeztek: 1215

a legújabb kivitelű, legjobb szerkezetű

Jégszekrények,

melyek kevés jéggel kitűnően hűtenek

Andrássy-tér 16. sz.

Szabó Albert

5 ca. és kir. tennégo József 15-herceg udvari szállítója.

Városi és megyei telefon 239.

Fogorvosi és fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceget 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai

műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtétet pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1264

fogorvos.

Kölcsön szerzés

földbirtokra és házakra egy helybeliekre, mint vidékiekre és különösen nyolcann építendő házakra előnyös feltételek mellett. Nagyobb kiterjedésű ismeretsegemmel fogva ugy házak mint földbirtok (helybeliek és vidékiek) eladását és vételét a legrövidebb idő alatt a fél legteljesebb megelégedésére eszközölhetném, ezekre előjegyzéseket is elfogadok

Tégla-eladás 1296

a vasút közelében levő légiagár telepemről.

Kirle Antal

Arad, Flórián-u. 6b. sz., ajtó 5.

Telefon szám 184. **Mosóintézet átvétel!** Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fenálló és teljes megelégedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Aulich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakszerű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást háztárgy kezel, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimossással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelőtti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

FISCHER LIPÓTNÉ,

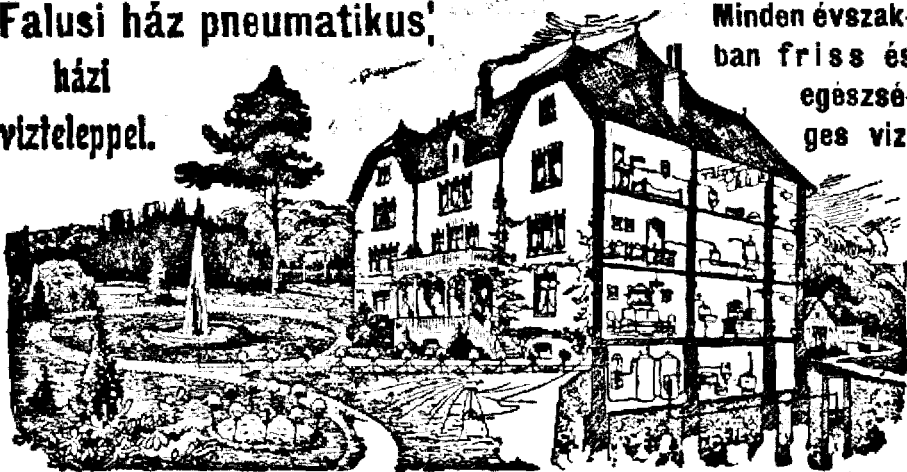
a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Aulich Lajos-utca 2. szám.

Falusi ház pneumatikus,

házi

vízteleppel.

Minden évszakban friss és egészséges víz.

Vizellátási telepek nyomó levegővel

(magas víztartó nélkül) villák, falusi házak, kertek, szanatoriumok, szállodák, stb. részére.

Fürdő- és mosóberendezések, closettelepek.

Tervvel és költségvetéssel kívánatra szívesen szolgálok.

Felvételek a helyszínen.

455

Hopp Károly

műszaki irodája vizellátások, villágítási és motortelepek részére

Arad, Széchenyi-utca 5. szám.

Eladó szőlőoltványok!

Ez évi terméséből

amig a készlet tart

még különböző bor és csemege faju

kiváló szép gyökeres fás szőlőoltványok

kerülnek eladásra mérsékelt ár mellett.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

1080

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltványtermelő

Telefon 410. Arad, Batthyány-utca 13. Telefon 410.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyáranak festékével.

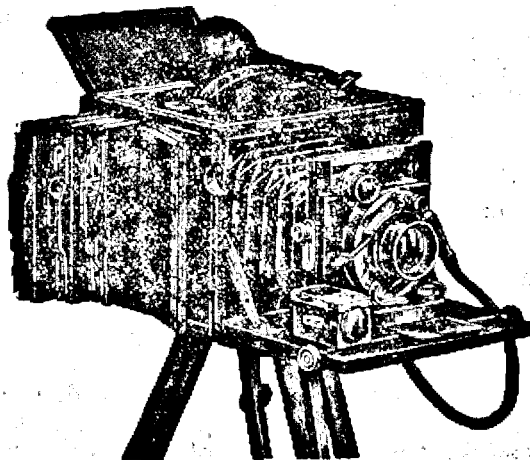

Sehol

992

sem szerezhetők be
jutányosabban

fényképező gépek,

fényérzékeny

szárazlemezek, másoló papirok,
levelező-lapok, Brom papirok,
Pigment papirok,

valamint minden, a fényképezéshez tartozó vegyszerek, eszközök, lencsék stb. — Eredeti gyári árak, bármely gyári árjegyzék szerint. — Tekintettel az „Aradi Fotoklub” által rendezett, folyó évi május hó 1-én megtartandó Amateur-kiállításra raktáromat ugy a rendes cikkel, valamint a művészies kivitelű Pigment- és gumminyomáshoz szükséges anyagokkal bőségesen szereltem fel.

BLOCH H.

fénykép-cikkek raktára Aradon.

